

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

*Tuturor
cititorilor noștri,
un călduros
LA MULȚI ANI!*

Liniște! Noul an bate la ușă!

Cu Florin Piersic
despre Mișkin și alte personaje

Acel „ceva“ numit suflet

Pagina de umor

ANUL XXII

52

(1137)

30 decemb. 1966

12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Un descurcăreț

Cu ce nu se îndeletnicesc oamenii într-un oraș mare! Confectionează flori de hirtie. Prelucează basmele lui Pușkin. Se hrănesc cu studiul sufixelor. Vind iarbă pentru acvarii. Alcătuiesc referate despre „prețul de cost al viătorii de urși în sudul Uralului” sau își cîștigă piinea cu aforisme pentru reclame. Cartea — cel mai frumos dar”.

Aceste ocupații sînt un privilegiu exclusiv al marelor orașe. Încearcă să trăiești de pe urma ierbii la Kineșme! Sau încearcă să supraviețuiești cu sufixe la Kulunda!

De aceea, în marile orașe, cei abili se descurcă totdeauna. Și încă cum! — Cine n-a auzit de pățania baschetbalistului Arșiniuk care a intrat ca flautist în orchestra de jazz a piticilor. Cînta stînd pe dușumea și n-a murit din pricina asta.

Din această categorie de „epicurieni” făcea parte și Guri Mihailovici Beliaovski — colaborator, neînscris pe statele de plată, la „Molodaia Smena”.

Guri avea 40 de ani și era o figură reprezentativă pentru categoria „pierdevară”. De altfel, asta îi și era meseria. Cultiva un triplu principiu de

și, cu conștiința liniștită, se îndreptă spre oraș. Spera ca încă în cursul zilei să încheie un contract cu editura „Sila”. Și tocmai de aceea acum grăbea spre baza de chimicale „Voshod”.

Ca de obicei, începu ziua de muncă cu niște minciuni. Făgădui timidului director al bazei „Voshod” un articol de laudă despre talentele lui administrative. Directorul se imbușoră de plăcere. Apoi Guri Mihailovici îl ținu, cu gingășie, de mînă pe modestul depozitar de chimicale, îl privi drept în ochi și-i spuse: „Vă rog, nu se poate... Trebuie neapărat o fotografie...” După care își umplu rapid port-bagajul cu lac de parchet, un articol care lipsea pe piață.

De la bază plecă la stadion. Casa stadionului era asaltată de admiratorii sistemului brazilian care voiau să-l vadă pe Pele în piele și oase. Dar pentru asta trebuia să treci prin niște porți de fier, să te cațeri pe o ulucă pînă la etajul doi, să-ți bagi capul pe fereastră, pentru ca la urmă să primești un răspuns sfîșietor: „Nu mai sînt bilete”.

Guri Mihailovici disprețuia fotbalul. Dar cu toate că nu cunoștea sistemul brazilian, își folosi cu strălucire înclina-

Schiță de IURI ALEXEEV

altora”. Da! Asta-s eu. Nu pot să fac altfel. Nu-mi trebuie nici muzică, nici coroane...

— Ei, ai să „mori”. Ce vorbă-i asta!...

— Este, de ce să nu fie și de ce să n-o spun. Așa, de-a dreptul. Bărbătește. Tovărășește. Să se facă dreptate automobilistului amator Popovici.

Kandiba era uluit.

— Scriu despre el în cartea mea „Universul roșu”, adăugă, în grabă, Guri Mihailovici. Oleg Popovici, prietenul ziarului.

— Da, dar reacția lui Rapaport arată...

— O să se însănoțosească, îl opri Guri Mihailovici politico. O să se facă bine amicului nostru. Dar, apropo, n-ai nevoie de un bilet de odihnă la Kislovodsk?...

Patruzeci de minute mai tîrziu, Guri Mihailovici sosi la magazia de hirtie.

— În genunchi, în fața lui Guri Mihailovici, strigă el, fluturînd carnetul de conducere. Popovici, fără mine, ai fi avut dreptul la muncă, dar nu și la odihnă.

Cu aceste cuvinte, ascunse carnetul în buzunar și nu-l scoase de acolo pînă cînd nu încărcă 3 tone de hirtie pentru editura „Sila”.

Acum, contractul putea fi încheiat. În criză de hirtie, editura „Sila” trebuia să capituleze. Zgiriindu-și cu greutate numele pe contract și primind avansul convenit, Guri Mihailovici Beliaovski, de acum înainte scriitor, o luă din loc, îndreptîndu-se spre cea de-a cincea țintă.

De cum se ivi pe coridoarele clădirii unde era „Molodaia Smena”, cererile și rugămintele începură să curgă gîrlă. Guri Mihailovici îi ascultă cu atenție pe toți cei care-l interpelau, apoi se îndreptă grăbit spre camera nr. 8, unde Pavlușin, redactorul literar al editurii, lucra la volumul lui „Universul roșu”. Guri îi făgăduise, pentru osteneală, un apartament în centrul Moscovei, cu vedere spre podul Kuznețk.

— Ei, cum merge? Ai terminat? se interesă Beliaovski.

— Da. Chiar acum, îl informă Pavlușin, îndreptîndu-și spinarea înțepentă.

— Bravo! îl complimentă Beliaovski și îi puse pe birou o cutie cu lac de parchet. Asta-i pentru casa nouă... Ia să vedem, ce-a ieșit?

Pavlușin nu dădu nici o atenție cutiei și acoperi manuscrisul cu mîinile.

— Nu ți-l dau, îi răspunse el pe un ton neutru.

— Ei, Pavlunia! Îți arde de glumă?

— Nici o glumă! De jumătate de an mă duci de nas, iar eu m-am spetit la „Universul roșu”.

— Dar bine, fiule, dacă vrei, și mîine... Dar într-o casă nouă. Înțelegi? N-o-u-ă...

— Foarte bine! Și ce dacă-i nouă?

— La tavane te-ai gîndit? Îi atrase atenția Guri Mihailovici, încovoîndu-se, de parcă n-ar fi putut intra într-o astfel de casă nouă. Nici să te spînzuri ca lumea n-ai să poți.

— Nici nu vreau! Eu vreau să trăiesc, se încapătîna Pavlușin.

— Bine. Te privește.

Guri Mihailovici ridică receptorul și făcu, îngîndurat, un număr.

— Katiușa, rosti el pe un ton întim. La telefon, Guri Mihailovici. Anton Pahomici a terminat ședința? Aha! Cînd termină să-mi legătura.

În același timp, Guri Mihailovici îl privi pe Pavlușin fără să lase receptorul din mînă și, aferat, începu să bată toba pe birou, cu degetele lui subțiri. Pavlușin se ridică în picioare. Anton Pahomici avea o funcție atât de importantă încît chiar și o convorbire telefonică căpăta numaidecît un misterios aer oficial.

— Antoșa? Guri la telefon. Ce mai faci, bătrîne birocrat? Tot îi mai faci praf pe miniștri?...

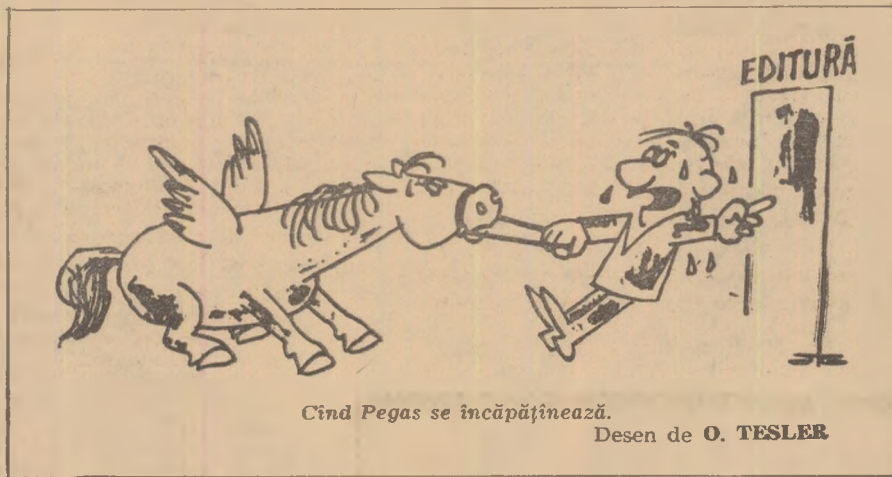
Pavlușin se simți cuprins de o tuse nervoasă.

— Ce mai face mama? Mulțumesc, bine. Dar a ta? Minunat... Ascultă, ți-aduci aminte de cererea lui Pavlușin? Ei, e de acord cu un apartament într-un bloc nou. Da, într-un bloc nou! Cu o singură condiție, să aibă vederea spre sud...

Pavlușin își astupă gura cu o mînă, iar cu cealaltă începu să facă niște semne deznădăjduite care voiau să spună: „Poate să fie și spre nord”...

Dar Guri Mihailovici nu se dădu bătut.

— Antoșa, trebuie să aibă parchet. Neapărat! Ascensor și telefon? Se în-

Cînd Pegas se încapătinează.

Desen de O. TESLER

viață: să făgăduiască orice, să nu refuze pe nimeni și să nu se țină niciodată de cuvînt.

— Aveți nevoie de casă? Se face! Evident, în centru, dar cu ferestrele spre nord.

— Vreți să-l treceți în fișă pe unchiul din Saransk? Vreți s-o aranjați pe nepoată la conservator? Ce mare lucru!...

Nu s-ar fi dat înapoi nici să procure o licență pentru vinarea struțurilor! Promisiunile generoase pe care le făcea i-au creat reputația unui „om care poate tot”. Și cum fiecare dintre noi e gata să-și treacă propriile griji pe spinarea altuia, Beliaovski era crezut, Beliaovski era lingușit. Iar Beliaovski se folosea cum putea de speranțele cu care se hrăneau solicitanții. Ba chiar se folosea foarte bine de ele.

Guri Mihailovici n-a fost niciodată acar de cale ferată, n-a jucat la MHAT și n-a fost invalid. Cu toate acestea purta insigne de onoare a lucrătorilor de la căile ferate, se dădea drept membru al Asociației actorilor, iar concediul de odihnă și-l petrecea la sanatoriul pentru cei grav răniți de lîngă Hosta.

Invalizii adevărați se uitau minioși la cîrjele lui false, dar Guri rămînea indiferent și, numai cînd apărea medicul-șef, după ce-i făcea cu ochiul, începea să șchioapete de piciorul stîng.

Liniștea lui Guri Mihailovici era foarte firească. Mită nu dădea. De amenințat, nu amenința pe nimeni. De șantajat nu șantajă. Promitea numai... Și pentru asta era pretutindeni înconjurat de prețuire și afețiune...

...De fapt, Guri Mihailovici miza pe proporții. Orașul era mare și nu îngăduia celor înșelați să se cunoască și să se adune la un loc.

În orașele mici, cu sistemul lor infailibil de transmitere a știrilor despre întâmplările, dieta și deplasările locuitorilor, Guri Mihailovici ar fi dat faliment într-o săptămînă. Într-un asemenea orașel n-ar fi putut să-și procure nici măcar un tichet pentru un braț de vreascuri. Dar Moscova cea neastîmpărată îl ocrotea cu grijă...

...După ce se înțelesese, în prealabil, cu Heracle, exact la ora 11 Guri Mihailovici se urcă în „Moskvici”-ul lui

națiile. Se țiri pe sub scaune și dădu de un anunț jerpelit: „Trecerea e permisă”. Fixînd anunțul pe un geam zgîlțit de vînt, o luă repede la picior și cu agilitatea unui adevărat Pele deschise o ușă.

În sfîrșit, după un drum lung Guri Mihailovici ajunse la casa, în spatele frontului de solicitanți. Întrînd pe ușa secretă, începu să discute amabil cu cei dinăuntru și, după ce dădu o jumătate de duzină de cutii cu lac, primi tot atîtea bilete liliachii. După care, făcîndu-și loc prin mulțimea admiratorilor lui Pele, o luă pieptiș, spre GAI.

— Sănătate, fraților! strigă el, intrînd în biroul împodobit cu tot felul de afișe. Salut oamenilor muncii! Te salut categoric, tovarășe Kandiba!

— Uite și „scriitorul”, exclamă batjocoritor Kandiba. Ei, unde-i cartea „Kandiba cel ager”? Unde-i cartea „Universul roșu”?

— Of, of! clătîna din cap Guri Mihailovici, intristat. Te-au distrus! Cum se poate așa ceva? Și un om cu nervi de fier are nevoie de odihnă... Ce zici, ai vrea să-i vezi pe brazilieni?

— Brazilienii? Întrebă Kandiba, cu toată ironia adunată pînă atunci prin diferite locuri. Ești tu în stare să-mi procuri un bilet? Ești un palavrăgu, Guri Mihailovici!

Guri Mihailovici făcu un pas înapoi, ca să se vadă mai bine cit e de năpăstuit și răsufli greu pe nas. Apoi, sfîrșind mica comedie, puse două bilete pe birou și se îndreptă spre ușă, în tăcere. Numai umerii îi tresăreau nervos, de parcă ar fi vrut să se scuture de niște reproșuri nemeritate.

— Stai, Guri Mihailovici! strigă după el, întimidat, Kandiba. Banii pentru bilete...

— Relațiile sînt mai scumpe decît banii, observă, însă, Guri Mihailovici gîluit de emoție, dar pe un ton condescendent. Eu am venit cu cele mai bune intenții, iar dumneata...

Kandiba se rușină:

— Și eu? Parcă eu nu...

Atunci Guri Mihailovici se întoarse rapid, își propti burta în biroul lui Kandiba și începu cu glas tare:

— Știi ce-mi cîntă mereu nevastă-mea? „Tu, Guri, zice, ai să mori undeva pe drumuri tot alergînd pentru treburile

cartea

telege de la sine... Atunci, e în regulă? Trec disează pe la tine.

Și Guri Mihailovici închise telefonul, după care îl măsură pe Pavlușin cu o privire triumfătoare, din cap pînă în picioare.

Pe fața redactorului plutea un zîmbet confuz. Era fericit, dar dărîmat din punct de vedere moral.

În drum spre casă, făcu cu ochiul trecătorilor și se strecură, în ritm de vals, prin înghesuiala străzii...

Dar valsul se transformă într-o cracoveac cînd, într-un ziar de seară, Pavlușin citi și recită că Anton Pahomici tocmai sosise la Havana în fruntea unei delegații pe care oamenii muncii din Cuba o primiseră cu căldură.

EDITORIALE

Discuția continuă

Sub acest titlu, revista „Voprosi literaturi” a recenzat ediția a doua a lucrării lui A. Belinkov consacrată operei lui Iuri Tineanov, mai exact romanelor lui cu caracter istoric sau de inspirație istorică.

Personalitate controversată a literaturii sovietice din primele decenii ale existenței ei, Tineanov este autorul citorva remarcabile romane de inspirație istorică, printre care „Sublocotenentul Kije”, care a cunoscut, la apariție, un mare succes de librărie în Uniunea Sovietică și peste hotarele ei.

Autorul volumului amintit își axează judecățile sale de valoare pe ideea că „romanul istoric nu se îndepărtează de realitate, ci introduce în cuprinsul ei anumite similitudini, analogii și paralele”, din care cauză „oreația lui Tineanov trebuie privită nu ca o reflectare a fenomenelor concrete ale realității din deceniile trei și patru, ci prin prisma motivelor care au dat naștere fenomenelor concrete respective”. Din acest punct de vedere sînt analizate romanele „Kiuhlea” (apărut în traducere românească sub titlul „Disgrațiatul”) și „Sublocotenentul Kije”.

De-a lungul timpului alte două romane ale lui Tineanov: „Moartea lui Vasir-Muhtar” și „Pușkin” au suscitat numeroase discuții. Viața lui Griboedov, din primul roman, a fost înfățișată în culori tragice, în vreme ce existența lui Pușkin este străbătută de o certă tonalitate optimistă. Cu toate că aparențele pledează împotriva interpretării lui Tineanov, se pare că autorul a știut să vadă mai departe și mai profund decît criticii săi. Tragismul existenței lui Griboedov rezultă din sterilitatea creației sale, intrucît, nici înainte și nici după piesa „Prea multă mîntre strică”, scriitorul n-a mai reușit să scrie nimic de valoare asemănătoare. În timp ce Pușkin, cu tot sfîrșitul lui tragic, s-a realizat în operă. Ceea ce îi și determină pe unii să-l considere pe Pușkin, spre deosebire de mulți alți scriitori ruși, un artist care s-a realizat pe deplin în creația sa. Iar Alexandr Blok remarcă, în plus, că „Pușkin știa să dea glas talentului său cu bucurie și cu ușurință, cu toate că rolul poetului nu este deloc ușor și deloc vesel”.

Istorismul creației lui Tineanov se dovedește original și profund. Scriitorul a fost, în egală măsură, un bun cunoscător al istoriei Rusiei și al marilor ei tradiții literare. Datorită acestui fapt, el proiectează în romanele sale istorice o lumină nouă și revelatoare asupra evenimentelor contemporane și își înscrie opera în dezbaterile problemelor actuale.

EUGEN FRUNZĂ

Închinare

Pentru albele tale răsărituri de zi,
Pentru amiezile tale — cupa de aur —
Pentru amurgul scăpărat pe cer
Ca dintr-un buiestru galop de centaur ;
Pentru arborii tăi — plăieși rămușori —
Pentru munții — milenare obeliscuri,
Pentru horbota apelor tale,
Pentru șoimii cu stele în pliscuri...

Dar mai ales pentru oamenii tăi,
Pentru frunțile lor invadate
De marea lumină a celor ce vin
Suflați cu duh și lung sărutate ;
Pentru inima lor arzind pe culmi,
Colorindu-ți steagul, vrăjindu-ți zborul,
Pentru grava menire a frumuseții
Ce ne-ncunună din zbor viitorul —

Pentru acestea și încă o mie de mii
Ridic paharul cu licoare suavă :
Glorie ție, o, Patria mea !
Cintec și soare și pururea slavă !

DEMOSTENE BOTEZ

ÎN PRAGUL LUI 1967

Sfârșitul unui an și începutul altuia nou oferă dublul prilej de a face retrospectiva anului încheiat, de a îmbrățișa perspectiva anului ce vine. Încrederea căpătată prin materializarea cu succes a realizărilor propuse mobilizează voința, entuziasmul și energia, te îndeamnă să duci mai departe operele începute. Pentru fiecare dintre noi sărbătoarea Anului Nou este întovărășită de gânduri legate de munca, de activitatea personală, dar este și bilanțul de ansamblu al realizărilor poporului nostru, ale căror roade le simțim, fiecare dintre noi, în viața de toate zilele.

În agenda istoriei patriei noastre anul 1966 s-a înscris ca un an bun, caracterizat de importante împliniri materiale și spirituale. Ceea ce trebuia să realizeze poporul nostru fusese îndelung și cu precizie chibzuit dinainte; totul a fost analizat și aprobat în amănunt de cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, iar apoi introdus în planul cincinalului. Aruncând zilele acestea o privire retrospectivă, s-a putut aprecia că în primul an al cincinalului planul de stat în industrie a fost îndeplinit cu succes. Este îmbucurător faptul că se realizează și se depășesc producția globală, producția marfă vindută și încasată, productivitatea muncii, prețul de cost și beneficiul planificat. Cele 365 de zile ale anului care s-a scurs au transformat astfel o bună parte din hotărârile Congresului al IX-lea în mari realizări materiale. Poate că cel mai potrivit simbol al dimensiunilor acestor împliniri ar fi imaginea barajului de pe Argeș care prin grandoare, prin frumusețe, spune tot atât de mult sufletului nostru ca și cea mai fermecătoare epopee a celui mai talentat maestru.

Toate acestea învederează că prevederile planului cincinal au fost cumpănite cu chibzuința și priceperea unor buni gospodari, că ele corespund cu condițiile și capacitățile economiei noastre naționale. Iar osîrdia și talentul poporului sînt tot atîtea cheazăii că planul va fi dus la bun sfîrșit în totalitatea lui.

Împrejurarea că produsele industriei grele au reprezentat, în anul care se apropie de capătul lui, 68,3 la sută din totalul producției industriale, că industria bunurilor de consum a realizat, la rîndu-i, un ritm de creștere apropiat de acela al industriei grele, că producția agricolă a înregistrat cel mai înalt ritm cunoscut în agricultura țării sînt tot atîtea realități care ne spun fără greș că activitatea intensă perseverentă desfășurată de organele de partid și de stat, că însuflețirea oamenilor muncii care împlinesc politica partidului își dau din plin roadele.

Succese însemnate au putut fi de asemenea consemnate și

pe celelalte tărîmuri de activitate: în transporturi, construcții, în circulația mărfurilor. Nivelul de trai al truditurilor de la orașe și sate a crescut, s-a îmbunătățit asigurarea ocrotirii sănătății, s-au dezvoltat învățămîntul, știința și cultura.

După cum merită să ne amintim, cu prilejul acestui sfîrșit de an, și de o seamă de măsuri inițiate de partid și guvern menite să ridice activitatea poporului nostru, prestigiul lui în lume pe o nouă treaptă. A fost creat astfel Consiliul Național al Cercetării Științifice, organ coordonator al eforturilor depuse de oamenii de știință în activitatea de cercetare, de armonizare a

cercetării fundamentale cu cercetarea aplicativă. El va aduce fără îndoială un prețios aport la ridicarea cercetării științifice fundamentale la nivel internațional, la o mai strînsă legătură între știință și producție. De un larg și bine meritat ecou s-au bucurat apoi în sinul poporului nostru și o serie de măsuri cu caracter legislativ cum sînt, de pildă, cele menite să întărească familia, verigă atât de importantă în propășirea unei țări sau cele chemate să asigure oamenilor muncii o viață îndestulată, fericită după încheierea anilor de muncă.

Sînt jaloane ferme, de neclintit care ne îndrituiesc să întîmpinăm bucuroși anul ce vine și să purcedem la înfăp-

tuirea celui de-al doilea an al cincinalului cu convingerea nestrămutată că drumul indicat de gloriosul nostru partid este însăși calea înfloririi patriei noastre socialiste, a prosperității și fericirii poporului nostru.

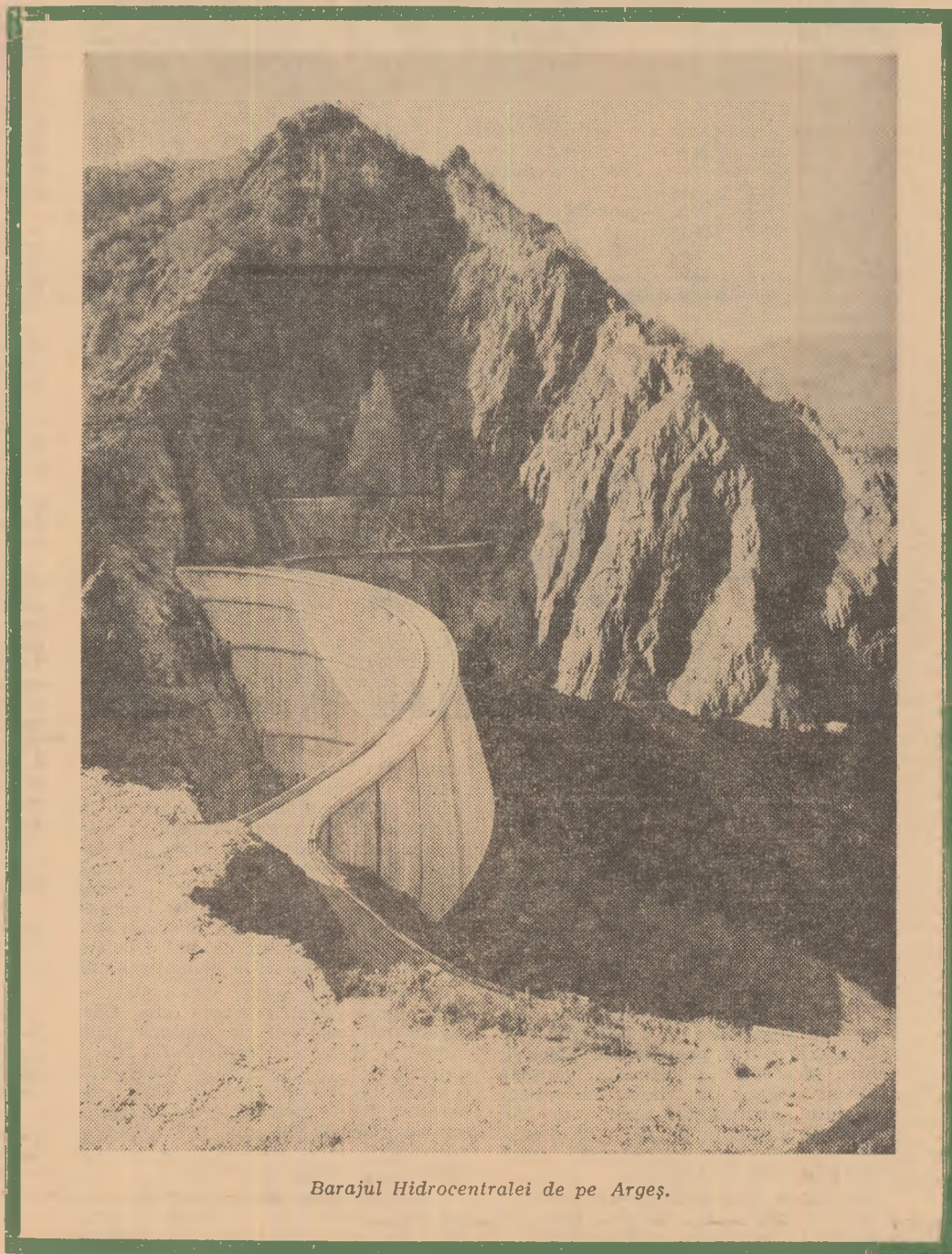
Preluînd ștafeta de la vechiul an, anul 1967 va asigura în continuare un ritm înalt de creștere a producției industriale, în primul rînd a ramurilor hotărîtoare ale industriei: energetică, siderurgie, construcții de mașini, chimie, precum și a industriei ușoare și alimentare. Un element caracteristic al planului este dezvoltarea siderurgiei, sporirea ponderei oțelurilor aliate și electrice, precum și diversificarea și dezvoltarea mai rapidă a unor ramuri moderne ale industriei constructive de mașini: mașinile unelte electronice și electrotehnice. Aceasta va permite industriei construcțiilor de mașini să participe într-o mai mare măsură la înzestrarea tehnică a economiei naționale. Industria chimică va continua să rămînă și în anul viitor cea mai dinamică ramură a industriei; ea va contribui într-un grad mai mare la chimizarea agriculturii, la lărgirea bazei de materii prime pentru industria noastră.

În același timp planul pe 1967 prevede o accentuare a dezvoltării industriei bunurilor de consum, cu deosebire în sectoarele industriei ușoare și al bunurilor de folosință îndelungată. Ritmul de creștere a producției bunurilor de consum va fi de peste 12 la sută față de anul 1966, depășind astfel ritmul general de creștere a industriei pe 1967.

Strădania noastră comună, izbînzile care ne răsplătesc munca dobîndesc o deosebită însemnătate și pe plan internațional. Așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în încheierea lucrărilor plenarei C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966: „Îndeplinind sarcina de desăvîrșire a construcției socialiste în țara noastră, aducem în același timp o contribuție la sporirea forței sistemului socialist mondial, la creșterea influenței sale în lume, la cauza victoriei socialismului și păcii.”

Laolaltă, realizări trecute și viitoare prevederi prezintă, prin ele înșile, un nesecat izvor de inspirație. Traduse în literatură, cu proporțiile și dimensiunile lor, cu grija părintească și munca neobosită a Partidului ele ar putea constitui subiectul unei impresionante epopei despre ceea ce însemnează un popor liber care-și făurește singur soarta, viitorul.

De aceea în noaptea de Anul Nou să întovărășim cu bună amintire petrecerea anului vechi, iar pe cel ce ne pășește pragurile să-l întîmpinăm cu bucurie și noi aspirații.

Barajul Hidrocentralei de pe Argeș.

Lev Landau

OMUL CARE N-A FOST LĂSAT SĂ MOARĂ (III)

La 7 ianuarie 1962, Lev Landau, celebrul fizician sovietic, a suferit un cumplit accident de automobil. Moartea părea iminentă. Dar pasiunea cu care medicii și fizicienii au luptat pentru salvarea acestei extraordinare inteligențe a făcut ca, după patru morți clinice, bolnavul să supraviețuiască și să-și recapete toate facultățile intelectuale. Reportajul nostru reconstituie, cu sprijinul celor care au participat la realizarea lui, acest autentic miracol al medicinei.

Landau fu transportat în camera lui. Doctorul Fiodorov, șeful unui serviciu de neurochirurgie, se oferă să supravegheze bolnavul împreună cu Viktor Lușov, un tânăr practician care n-avea să mai părăsească apoi spitalul multe săptămâni. Noaptea se anunța calmă. Din când în când, unul dintre cei doi medici ieșea pe culoar spre a face câțiva pași, încercând totodată să răspundă la întrebările îngrijorate ale fizicienilor ce rămăseseră la spital. Deodată, către ora 3 dimineața, suflul slab și neregulat al accidentatului deveni un horcăit sugrumat. Un ultim sughiț, apoi liniște. Fiodorov sări ca ars. „Nu mai respiră. Traheotomie!”

Începuse de-acum cianoza: lipsit de oxigen, singele negru aflua, dînd feței o nuanță albastruie. Din fericire, se putea face economie de anestezie, căci Landau, tot timpul în comă, depășise stadiul de percepție a durerii. O primă incizie în gît, exact sub mărul lui Adam, o a doua incizie în trahee, introducerea unui tub conectat la un balon de cauciuc, pe care Fiodorov îl comprimă încet, o dată, de două ori, de trei ori — și pieptul bolnavului se ridică. Fața începu să capete o culoare roză. Alarma nu dură nici două minute. Curînd, balonul fu deconectat, respirația își regăsi ritmul normal.

În zori, prietenii lui Landau dădură din nou năvală. La ora 9 dimineața erau atît de mulți încît o infirmieră, exasperată, îi rugă pe „tovarășii fizicieni” să nu-și mai arunce paltoanele peste tot. Imediat, însă, încetă să mai bombăne. Personalul spitalului, oscilînd între spaimă și entuziasm, asistă în dimineața aceea la nașterea unui elan de solidaritate probabil fără precedent.

Mai bine de o sută de medici și fizicieni hotărîră să-și unească eforturile ca să salveze viața unui om. Pentru profesorul Grașcenkov, care nu-l înțînise niciodată pe Landau înainte de accident, acest lucru era o revelație. N-avea totuși timp să se întrebe cum un savant, oricît de ilustru ar fi el, putea inspira atîta devotament, căci prietenii și elevii lui Landau erau pe cale să mobilizeze aproape tot corpul medical. Cei mai celebri savanți se declarară dispuși să-și abandoneze lucrările în clipa cînd li se va indica o posibilitate de a fi utili. Pentru cele mai celebre nume ale științei sovietice, spitalul nr. 50 deveni centrul lumii.

Grașcenkov trebui să acționeze energic pentru a canaliza atîta bunăvoință. „E inutil să mobilizăm toți medicii din țară — declară el. — Trebuie să ne mulțumim cu o selecție”. Și lista pe care o întocmi cuprindea în primul rînd neurochirurgii grupați sub direcția venerabilului profesor Egorov de la Institutul Burdenko; dar în ea figurau de asemenea neurofiziologi, urologi, chirurghi, ortopezi, farmacologi, specialiști în boli de nutriție și antibiotice, hematologi, pe scurt, experți din toate ramurile medicinei. La rîndul lor, fizicienii alcătuiră un grup de intervenție rapidă, gata să aducă orice servicii cerute de medici. Dar și printre ei trebui să se facă o triere: holul spitalului nu i-ar fi putut adăposti pe toți cei 89 de voluntari care se prezentaseră.

Ca să obțină o linie telefonică rezervată exclusiv medicilor lui Landau, fizicienii se adresară lui Serghei Kapița, fiul marelui corifeu al cercetărilor nucleare sovietice. „Tu te ocupi de fizică experimentală. Așa că trebuie să fii mai descurcăreț decît noi!” Peste o oră, Serghei se întoarse cu un telefon „rechiziționat”, cu mai multe ruloare de cablu și cu un electrician angajat

în drum. Bineînțeles, fără autorizație oficială. După ce aparatul fu așezat în rezerva lui Landau, fizicienii coborîră de acolo un fir în exterior, pînă la parter. Învins, directorul spitalului nu îndrăzni măcar să protesteze.

Timp de două zile, starea bolnavului rămase staționară. Landau nu-și recăpătase o clipă cunoștința. Pe neașteptate, însă în dimineața zilei de 9 ianuarie se constată o puternică creștere a hipertensiunii intracraniene. Comprîmînd vasele, presiunea risca să provoace leziuni ireversibile ale centrilor cerebrale privindu-i de irigația sangvină. Există un singur remediu: injectarea unei

doze de uree pentru „a seca” lichidul excedentar. Se constată însă că la Moscova nu exista cantitatea necesară de uree. Imediat Kapița telegrafic la Londra. Acolo, președintele Consiliului britanic de cercetări medicale dădu dispoziție să se prepare mai multe flacoane. Pachetul, însoțit de o simplă etichetă: „Landau, Moscova”, fu încredințat unui avion care tocmai urma să plece la Varșovia (cea mai apropiată cursă pentru U.R.S.S. decola abia seara). La Varșovia, un funcționar al ambasadei sovietice transportă pachetul la avionul pentru Moscova. Avertizați, vameșii sovietici dădură prioritate, la sosire, pachetului. Încredințat unui om de știință care aștepta pe pista de aterizare, medicamentul ajunse o oră mai tîrziu la medicii lui Landau.

doze de uree pentru „a seca” lichidul excedentar. Se constată însă că la Moscova nu exista cantitatea necesară de uree.

Imediat Kapița telegrafic la Londra. Acolo, președintele Consiliului britanic de cercetări medicale dădu dispoziție să se prepare mai multe flacoane. Pachetul, însoțit de o simplă etichetă: „Landau, Moscova”, fu încredințat unui avion care tocmai urma să plece la Varșovia (cea mai apropiată cursă pentru U.R.S.S. decola abia seara). La Varșovia, un funcționar al ambasadei sovietice transportă pachetul la avionul pentru Moscova. Avertizați, vameșii sovietici dădură prioritate, la sosire, pachetului. Încredințat unui om de știință care aștepta pe pista de aterizare, medicamentul ajunse o oră mai tîrziu la medicii lui Landau.

Mulțumită trimiterii lui ultrarapide, hipertensiunea intracraniană putu fi jugulată la timp. Dar abia obținută această victorie, se făcu o altă constata-

Prevăzînd acest accident, medicii ce-

ruseră din timp să li se pună la dispoziție un aparat de respirație artificială. Fizicienii împrumutaseră de la Institutul de chirurgie cardiacă un respirator ultra modern, de fabricație suedeză; după care mai procuraseră unul, pentru cazul cînd primul ar fi rămas în pană. În plus, fizicienii se asiguraseră și de serviciile unui mecanic specializat în reparația acestor aparate, gata să vină la spital la primul semn.

Landau fu dar salvat încă o dată — însă numai pentru cîteva ore. Căci organismul era atît de șubrezit încît mereu se iveau alte complicații. Nu se obținea nici o ameliorare. Respirația continua să fie dezordonată, iar temperatura foarte ridicată. După accident, nu coborise de loc sub 40°, ajungînd frecvent la 41°. Trebuia să se recurgă mereu la respirație artificială.

Leziunile abdominale constituiau un alt pericol. Nu li se cunoșteau proporțiile, dar se constata că funcțiile intestinale și renale încetaseră. A tria-

zi, chiar la prima oră, se declară un început de intoxicație: organismul nu mai putea să controleze eliminarea toxinelor. A patra zi, se blocară rinichii. Moartea ataca simultan din toate părțile. Către ora 4 după amiază, doctorița Nina Egorova urcă la etajul cinci. Pe coridor dădu peste profesorul Grașcenkov sprijinit de un perete. Dezorientat, cu ochii încercănați, părea la capătul puterilor.

„Pulsul nu mai bate, murmură Grașcenkov, tensiunea arterială a scăzut la zero. De data asta e sfîrșitul!”

Doctorița împinse ușa rezervei. Pe pat zăcea un cadavru. Landau intrase în starea de „moarte clinică”. Prima lui moarte, dar nu ultima.

De data asta, e sfîrșitul — declarase profesorul Grașcenkov după prima moarte a lui Landau. Dar după mai puțin de un minut, își recăpătă stăpînirea de sine și rosti ferm decîs: „Totul trebuie reluat de la capăt”. Și nimeni nu se miră de asta.

În Uniunea Sovietică, mai mult încă decît în alte țări, medicii și biologii consideră moartea clinică un fenomen reversibil și nu un rezultat fatal. Trebuie însă să fie întrunite anumite condiții: organismul „mortului” să fie în măsură să-și reia funcțiile o dată cu reanimarea; să se poată interveni în primele cinci sau șase minute după stopul cardiac și respirator. Căci, din momentul declarării morții clinice creierul încetează să mai fie irigat. Lipsit de oxigen, el mai dispune de o ultimă sursă de energie: glicoliza anaerobă care îngăduie arderea zaharurilor chiar în absența oxigenului. Dar acest ultim proces nu se produce decît un răstimp foarte scurt. O dată trecut acest interval, creierul suferă leziuni definitive. Zonele corticale, în special, sînt iremediabil distruse încît un individ readus la viață în condițiile de mai sus, dar după cele 5 sau 6 minute, nu mai poate duce decît o existență larvară.

În cazul lui Landau, prima condiție — un organism mai mult sau mai puțin intact — era departe de a fi îndeplinită. În schimb, rapiditatea intervenției nu punea nici o problemă. Medici, surori, aparate, medicamente — totul era la îndemînă. Zeci de miîni executau cu o precizie ireproșabilă gesturile „reanimării unui bolnav în stadiul de moarte clinică”.

Nimeni nu scoate un cuvînt: în liniștea încordată nu se auzea decît bîzîitul nepăsător al aparatului pentru respirație artificială.

Un asistent, după ce umplu cu sînge o seringă mare, ridică brațul sting al pacientului și înfipse acul în artera radială. Apoi, acul fu imediat conectat la un sistem inimă-plămîn artificial. Cîteva secunde mai tîrziu, un manometru indica presiunea singelui refluxînd spre inimă: peste 200 mm mercur, aproape dublu unei tensiuni normale. Între timp, o injecție cu epinefrină excită inima. Un medic, cu ochii pironiți pe electrocardiogramă, făcu un semn liniștitor: bătăile inimii reîncepură. Bolnavului i se administră o injecție cu strofantină, un stimulent al inimii și al sistemului nervos central. Inima continua să bată cu o regularitate din ce în ce mai accentuată. Grașcenkov își scoase masca și ieși pe culoar unde o mulțime neliniștită aștepta noutăți.

„Am intervenit la timp — anunță el. Buletinul medical pentru institutul de fizică”. „Moartea clinică a fost înlăturată. Landau continuă să fie în viață”.

A doua zi, doctorul Kuntz, celebrul neurochirurg ceh pe care confrății din Moscova îl chemaseră de la Praga, examină mai bine de o oră corpul inert al savantului. Cînd, în cele din urmă părăsi camera, părea perplex.

„Șocurile suferite sînt incompatibile cu menținerea vieții — afirmă el. Nu înțeleg nici cum a supraviețuit pînă acum. În orice caz...”

Al. Dorojinski

(Va urma)

INTERVIU

Cu Florin Piersic despre Mișkin și alte personaje

Prințul Mișkin, eroul binecunoscutului roman al lui Dostoevski, „Idiotul”, are o prodigioasă existență pe scenă și ecran. A fost interpretat de mari actori ruși și străini ca Nikolai Grițenko, Innokenti Smoktunovski, Iuri Iakovlev, Gérard Philipe, Philippe Avron... În curând se va adăuga și un nume românesc: Florin Piersic.

Carierea teatrală a tinărului nostru actor este jalonată de roluri extrem de interesante și variate. De la Alexei din „Tragedia optimistă” la Val Xavier din „Orfeu în infern”, de la Richard din „Discipolul diavolului” la Toma din „Moartea unui artist”, de la Pascal-Maxim din „Mașina de scris” la Lennie („Oameni și șoareci”) și Orin („Din jale se-ntrupează Electra”), Piersic a urcat treptele maturizării artistice, infrângând tenace, cu proba talentului, scepticismul celor ce nu vedeau în el decât un june-prim frumos — idolul fetelor.

Și iată-l acum față în față cu Mișkin,

„omul minunat”, care apără pasionat și răbdător ideea binelui într-o lume rapace și rea. Infruntarea i-o prilejuiește tot regizorul Alexandru Finți, cu care actorul colaborează mult.

— Florin Piersic, cum îl vezi pe Mișkin?

— Este unul dintre rolurile cele mai frumoase pentru un actor. Nu ascund că sint foarte emoționat. Doresc să fac un lucru nou, deosebit, mai ales că în ultima vreme am jucat pe Lennie și pe Orin, care deși nu seamănă cu Mișkin, se întâlnesc cu el pe linia unei purități aparte. Împreună cu maestrul Finți, care a adaptat dramatizarea lui Barsacq, căutăm să scoatem în evidență puritatea, generozitatea, bogăția sufletească a personajului, marea lui superioritate omenească și putere de dăruire. În același timp vrem să se simtă zbuciumul celor doi eroi principali — Mișkin și Nastasia Filippovna — într-o lume în care totul se vinde și se cumpără și care îi înghite în cele din urmă. Acestei lumi îi cade victimă chiar și negustorul Rogojin.

— I-ai văzut pe ceilalți interpreți ai rolului? Cînd s-a apucat de „Anna Karenina”, Tatiana Samoilova a declarat că vrea să pornească de la zero, să nu sufere — voluntar sau involuntar — nici o influență, pentru ca Anna să fie numai creația ei.

— O să reușească, i-am văzut probele. Dar să revenim la întrebarea pe care mi-ai pus-o. Nu l-am văzut decât pe Iuri Iakovlev, care a fost foarte bun. Nici eu nu vreau să mă las influențat de alte viziuni. Cînd am fost distribuit în Lennie, m-am apropiat de rol cu respect și timorare, fiindcă trebuia să lupt cu imaginea lăsată în memoria spectatorilor de Lon Chaney, interpretul personajului într-un film mai vechi. La fel s-a întîmplat cu Orin, unde aveam de „înlăturat” amintirea maestrului Vraca.

— Pe cine mai cuprinde distribuția?

— Ileana Stana Ionescu, o tinără actriță venită de la Piatra Neamț, interpretează pe Nastasia Filippovna, Mircea Albulescu și Emanoil Petruț pe Rogojin, Rauțki pe Ferdișcenko, Brancimir pe Epancin, Dina Cocca pe Epancina, Valeria Seciu pe Aglaia, Catița Ispas și Ioana Bulcă pe surorile ei, Matei Gheorghiu pe Ganea, Popovici-Poenaru pe generalul Ivolghin, Tina Ionescu pe Ivolghina, Geo Barton pe Toșki, Nicolae Enache pe Lebedev.

— Ești un actor cu o dublă existență — teatrală și cinematografică. Vrei să vorbești pe scurt despre rolurile interpretate pe ecran?

— Am debutat în „Ciulinii Bărăganului”. Apoi am colaborat cu Gopo la aproape toate filmele lui, colaborare încununată cu rolul lui Harap Alb. Sper să joc și în viitorul lui film. Am jucat în „Aproape de soare”, în „Neamul Șoimăreștilor”, apoi în cele două coproducții: „Tunelul” și „Șapte bărbați și o fetișcană”. Curînd voi începe filmările la filmul istoric al lui Mircea Drăgan, „Columna lui Traian”, iar la televiziune voi interpreta rolul titular în primul serial românesc „Cosmin, fiul zimbrului”.

Înainte de a încheia acest capitol, vreau să spun că munca la „Tunelul” mi-a dat mari satisfacții. Am văzut Uniunea Sovietică, am cunoscut foarte mulți actori, m-am împrietenit cu Tatiana Samoilova, Valentina Maliavina, Loklev, Prigunov, Smoktunovski, Lazarev. Iar cînd am prezentat „Tunelul” la Moscova, am dat o probă pentru rolul Otto Skorzeny din filmul lui Ozerov, „Eliberarea Europei”. Aștept rezultatul cu nerăbdare.

— Acum, în preajma Anului Nou, vrei să spui ceva cititorilor noștri?

— Am avut fericirea să interpretez în diferite variante un erou foarte popular: Făt-Frumos — simbol al patriotismului, curajului, optimismului poporului nostru. Doresc cititorilor „Veacului nou” sănătatea, optimismul, buna dispoziție a personajului meu, le urez să fie întotdeauna învingători ca el și le spun tradiționalul nostru „La mulți ani”!

Julia Scutaru

La patru miini.

CINEMA

Debutul Nataliei Arinbasarova

Pentru rolul Altînai din filmul „Primul învățător” al lui Andrei Mihalkov-Koncialovski, Natalia Arinbasarova a cucerit premiul de interpretare feminină la ediția din acest an a Festivalului de la Veneția. Ultimele ei predecesoare la această distincție au fost trei actrițe consacrate: sovietica Nina Urgant și franțuzoaicele Annie Girardot și Delphine Seyrig.

Decizia juriului venețian a scos astfel din anonimat, punîndu-i numele în largă circulație, o actriță aflată la prima ei întâlnire cu ecranul. Răsplata a fost meritată. Merită să nu numai de interpretă, ci și de regizor, căci împre-

ună au creat un caracter complex, și de aceea veridic.

Altînai, aproape un copil, este dat de soție unui bei bogat și bătrîn, pe care nu numai că nu-l iubește, dar care o dezgustă și o sperie. În felul acesta, aproape la vîrsta copilăriei, eroina e dureros legată de viața din jurul ei, de condiția inumană a femeii asiatice. Cel care o va salva, trimițînd-o spre noul destin luminos al femeii sovietice, este tinărul învățător Diușen, primul comsomolist venit după Revoluție în satul kirghiz pierdut în stepă, a cărui inerție multiseculară o zgîlție într-o luptă pe viață și pe moarte.

Succesul filmului și succesul ei personal au situat-o pe Natalia Arinbasarova printre speranțele cinematografiei kirghize. Dar tinăra actriță este kirghiză doar prin adopțiune. Ea s-a născut în Kazahstan și se pregătea să devină balerină. Regizorul Andrei Mihalkov-Koncialovski a găsit-o la școala de coregrafie din Alma-Ata. Schimbîndu-tu-tu-ul și tricoul de balet cu vestimentația complicată a unei femei asiatice de altădată, Natalia Arinbasarova a făcut un pas decisiv, care a dat alt curs existenței sale.

Premieră parfumată la Gaumont-Palace

„Război și pace” rulează pe ecranele a două mari cinematografe pariziene: Kinopanorama, care prezintă alternativ prima și a doua parte a acestui monument cinematografic în versiunea originală, și Gaumont-Palace care afișează o versiune „condensată”, în franceză. Natașa vorbește cu glasul Marinei Vlady.

La acest al doilea cinematograf, participanților la premieră li s-a rezervat și o surpriză puțin obișnuită: în clipa cînd pe ecran apăreau peisajele unor păduri din Rusia, în sala cinematografului au fost introduși 10 000 de metri cubi de aer parfumat cu miros de brad și de flori sălbatece. În felul acesta, senzația de prezență în plină natură a fost desăvîrșită.

Serghei Bondarciuk, autorul acestei opere de largă respirație, se află la Paris de mai mult timp, însoțit de soția lui, cunoscuta actriță Irina Skobțeva. În vederea premierei de la Gaumont-Palace au mai sosit ulterior în capitala Franței Liudmila Savelieva (Natașa) și Viaceslav Tihonov (prințul Andrei).

Filmul se bucură de un unanim succes de stimă și e amplu discutat de presa franceză. Interviewat de un ziarist asupra mobilurilor care l-au îndemnat să abordeze capodopera tolstoiană și a împrejurărilor în care a realizat filmul, Serghei Bondarciuk a făcut unele declarații interesante prin ineditul lor.

— Ca oricine în Uniunea Sovietică și eu am citit „Război și pace” foarte de timpuriu. Aveam pe atunci 16 ani. Apoi am recitit cartea de o mulțime de ori. Iar de cinci ani, de cînd am început să lucrez la film, pot să spun că nu există oră în care să trăiesc departe de „Război și pace”. Am sfîrșit prin a fi literalmente impregnat, prin a respira romanul prin toți porii...

Rugă să lăturească relația pe care a stabilit-o între film și opera literară care l-a inspirat, Bondarciuk a explicat:

— Am încercat să fiu cît mai fidel față de Tolstoi. Dar nu de o fidelitate oarbă... Pentru că vroiam să fiu deopotrivă fidel față de marea scriitor și...

față de mine însumi, cu alte cuvinte să-l înțeleg pe Tolstoi printr-un unghi de vedere personal. Înainte de a începe turnarea filmului am trebuit să făgăduiesc la nenumărați inși să nu-l „trădez” pe Tolstoi. Să-l urmez pas cu pas, fără nici o excepție. Am promis tot ce-au vrut, pentru că aveam de a face cu ultra-tolstoieni. Cunoașteți, poate, acest soi de oameni ce se cred depozitarii sufletelor geniale pe care după ce le-au depus la muzeu nu mai îngăduie nimănui să se atingă de ele. Așadar am promis, dar în cursul turnării am adăugat scene care nu există în Tolstoi. Căci filmul „Război și pace” este pentru mine expresia unei viziuni personale despre lume. Ca să nu-i alarmez totuși prea rău pe ultra-tolstoieni, țin totuși să adaug că n-am săvîrșit decât mici „trădări”.

În sfîrșit, referîndu-se la interpreți, actorul și regizorul Bondarciuk a spus:

— Una din misiunile cele mai delicate a fost alegerea actorilor. Am trebuit să-i selecționez pe cei care se potriveau cel mai bine cu rolurile. Din acest punct de vedere Natașa mi se pare o reușită incontestabilă. Actrița americană Audrey Hepburn a avut un frumos și meritat succes în „Război și pace” realizat de King Vidor... Liudmila Savelieva trebuia să imprime rolului o aprență indelebilă...

M-am adresat, în măsura în care acest lucru a fost cu putință, în special unor actori de la Teatrul de Artă din Moscova, oameni care-și cunosc perfect meseria, au cultură dramatică și, în general, o cultură foarte serioasă...

O prezență impresionantă

În ajunul Anului Nou, „Gaumont-Palace” și „Kinopanorama” sînt însă numai două din sălile pariziene în care se afirmă prestigios prezența sovietică.

Cinemateca a prezentat în cele două localuri ale ei — pe strada Ulm și în Palatul „Chaillot” — un omagiu celebrului actor leningrădean Nikolai Cerkasov, decedat de curînd. Vreme de o lună (17 decembrie — 17 ianuarie), „Studio de la Harpe” își consacră toate spectacolele unui ciclu de nouă filme sovietice. La „Gaumont-Théâtre” rulează „Octombrie” de Eisenstein, la „Saint-Antoine” — „Odiseea tancului T-34”, la „Noctambules” — „Alexandr Nevski” etc.

Și pentru că sîntem în domeniul cinematografului să menționăm și un mic eveniment colateral acestuia. Am mai avut prilejul să vorbim despre cele patru surori Poliakov — actrițele franceze de origine rusă Marina Vlady, Odile Versois, Hélène Valier și Olga Varen. Primele două sînt și vedete ale filmului. Acum, toate patru au imprimat la cunoscuta casă „Pathé-Marconi” un disc de cîntece populare ruse și sovietice, interpretate bine înțeles în limba rusă. Ultima melodie este cîntatul per rînd de fiecare din ele: rămîne ca ascultătorii să-și exprime preferința.

MUSIC - HALL

Cincizeci de prințese

Cele cincizeci de prințese nu sînt o invenție. Ele există într-adevăr. Putem da și adresa lor exactă: music-hallul din Moscova.

Dar, să respectăm cronologia.

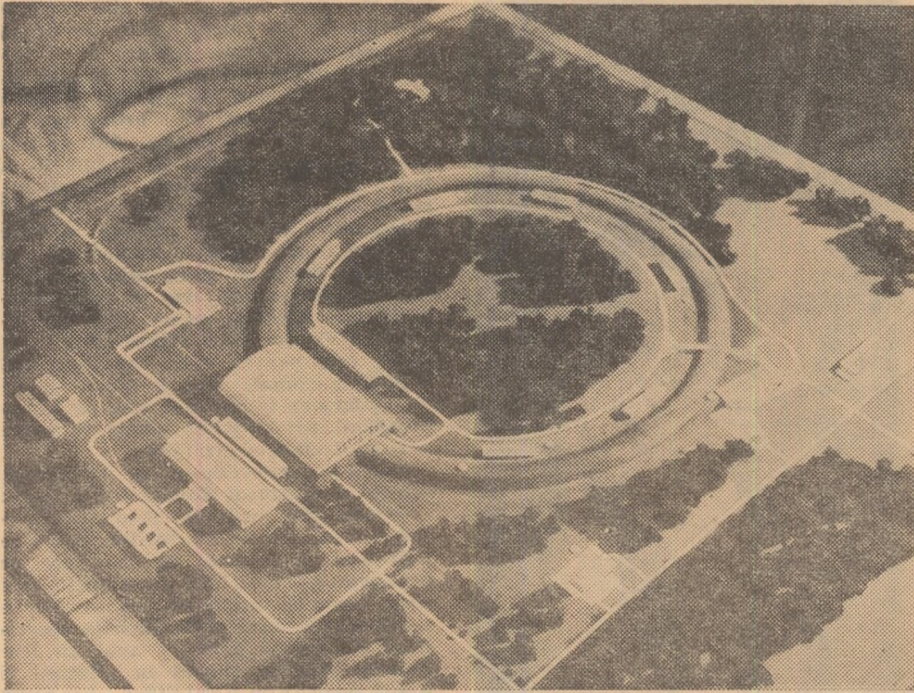
În 1960, maestrul de balet Nikolai Holfin a avut ideea să creeze un grup coregrafic exclusiv feminin în ansamblul music-hallului. Așa s-a născut „Curcubeul”, ale cărui tonuri au fost filtrate și alese minuțios. Candidatele au fost triate cu maximă exigență, repertoriul, bazat pe dansul modern, s-a definitivat și el după aceleași criterii. De la program la program, „Curcubeul” devenea tot mai strălucitor.

În primăvara anului 1964, „Curcubeul” și-a făcut debutul pe marea scenă pariziană „Olympia”. Succesul a înțrecut toate așteptările. Publicul, obișnuit cu un anume gen de spectacol de music-hall, a fost cucerit de noutatea și ingeniozitatea programului, de farmecul și grația dansatoarelor „Îmbrăcate din cap pînă în picioare, dar prin asta nu mai puțin încîntătoare” — cum au scris ziarele franceze. Atunci au fost botezate prințese cele cincizeci de ambasadoare ale frumuseții și grației rusești.

De atunci au mai urmat încă două întâlniri cu publicul francez care, împreună cu prima, au inspirat noul program al music-hallului din Moscova: „O sută și una de zile la Paris”.

arta

În apropierea vechiului oraș Serpukhovo se construiește cel mai mare accelerator de particule elementare din lume. Această instalație unică va marca o nouă etapă în dezvoltarea fizicii nucleare. În fotografie: Macheta noului accelerator.

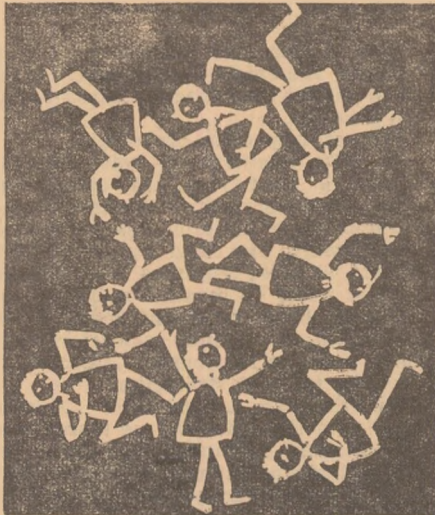
FIZICĂ ATOMICĂ

Disciplinarea neutronilor

E poate greu de imaginat că fizicienii folosesc în fond metode corespunzătoare gândirii noastre logice de toate zilele. Și totuși așa se întâmplă. Un exemplu ne va lămuri: să ne închipuim că, trecând prin regiuni neumbrate, un călător vede o casă. Ce va face pentru a-și da seama dacă poate pătrunde în ea fără nici un risc? Dintr-un loc ferit o va ține un timp sub observație, pentru a vedea dacă este locuită, cum se comportă cei care ies din ea, ce intenții par să aibă etc. Cam la fel se întâmplă și în fizica atomică. Pentru a lămuri structura nucleului unui atom se trimit sonde (sau „observatori”) până în apropierea lui. Din influența exercitată de nucleu asupra acestor sonde, fizicianul trage concluzii asupra structurii sale.

Anul acesta, la Dubna, un colectiv condus de prof. F. L. Shapiro a reușit să măsoare dispersia neutronilor polarizați de către nuclelele de deuteriu polarizate. Reușita s-a datorat descoperirii unor metode cu care neutronii au fost polarizați în proporție de 70 la sută iar deuteroni (nuclelele deuteriului) în proporție de 20 la sută, cele mai ridicate cifre obținute până acum.

Ce înseamnă aceasta? Nuclelele deuteriului sau hidrogenului greu, folosite drept țintă, se compun dintr-un proton și un neutron și trec drept cele mai simple nuclele compuse. Fiind neutri (după cum o spune și numele lor), neutronii sunt cei mai indicați pentru „sondarea” unor astfel de nuclele, interacțiunea lor producându-se numai prin forțele nucleare și prin forțe magnetice, căci atât neutronii cât și deuteroni au un moment magnetic și prin urmare reprezintă

La temperatura camerei, magnetii elementari dansează după cum îi taie capul.

niște mici magneti elementari. Colectivul prof. Shapiro dorea să studieze mai în amănunt tocmai fina structură magnetică a nucleului de deuteriu. Pentru aceasta a trebuit să recurgă la un truc: să polarizeze, cu ajutorul unui cimp magnetic extern, atât neutronii cât și deuteroni, adică să-i orienteze în același sens. Cum la temperatura camerei atomii se deplasează continuu (așa-nu-

mită mișcare termică), nuclele lor nu pot fi polarizate și atunci a fost nevoie ca ținta de deuteriu să fie răcită până aproape de zero absolut, cind

Aproape de zero absolut, ei nu mai au încotro și trebuie să se alinieze.

agitația s-a potolit și a devenit posibilă o polarizare magnetică masivă. În afara utilității pur științifice, experiența reușită de la Dubna poate contribui la calcularea reactorilor nucleari, întrucât deuteriul este principalul component al apei grele folosite drept moderator în asemenea instalații.

CHIMIE

În luptă cu 200 mușcăiuri

Bilanțul recentelor inundații care au îndoliat Florența continuă să-i îndureze pe toți cei care iubesc cultura și frumosul. Aproape 900 de opere de artă au fost grav deteriorate de năvala apelor și trebuie restaurate. Șaptezeci de biblioteci, printre care Biblioteca națională cu trei milioane de volume și un mare număr de incunabule, colecția palatină și colecția de manuscrise Magliabechiana au fost acoperite de apă, noroi și păcură. La palatul Strozzi au fost înghițite de apă două sute cincizeci de mii de cărți. Arhiva orașului, care datează din evul mediu și posedă 50 000 000 de piese, nu mai este decât o uriașă grămadă de mizgă.

Odinioară, o asemenea catastrofă ar fi însemnat pierderea pentru vecie a unor inestimabile comori. Astăzi, însă, mulțumită chimiei, se pot nutri speranțe că o bună parte din ele vor fi recuperate. Dar și acum, restauratorii au de luptat cu imense greutăți, cu atât mai mult cu cât trebuie să lucreze nu numai bine, ci și repede, întrucât timpul contează mult cind e vorba de a împiedica degradarea definitivă a hîrtiei, pergamentului și pielii.

Suportul documentelor este un teren de elecțiune pentru mușcăiuri. Și există circa 200 de feluri de mușcăiuri ce pot prolifera cu o viteză uimitoare, întrucât ciupercile găsesc în carbonul din compoziția documentelor grafice elementul care le face să prospere. Sporiile lor se află întotdeauna în atmosferă și e de ajuns ca higrometria ambiantă să fie de ordinul a 55%, iar temperatura de 18 grade pentru ca ei să invadeze rapid cărțile și manuscrisele.

Chimiștii au ajuns, de aceea, la concluzia că la Florența fiecare carte va trebui descusută de copertă pentru ca fiecare filă să poată fi spălată în parte. Numai în felul acesta se va îndepărta mizga care a murdărit paginile. Dar acesta va fi numai începutul tratamentului. Fiecare carte va fi apoi tratată în etuve sau autoclave sub vid înainte de a fi recusută și repusă în legătura originală, dacă ea a mai putut fi cumva salvată.

Menținind în etuve o temperatură de plus 30 de grade, se va pulveriza formaldehidă și apă, iar operația va dura pentru fiecare lot 48 de ore. În felul acesta, microorganismele vor fi distruse. În autoclave vor veni de hac mușcăiurii, în 24 de ore, oxidul de etilenă și bromura de metil. Operațiile amintite mai sus nu sînt posibile însă decît pentru documentele imprimate cu o cerneală insolubilă în apă (am amintit că în primul rînd se va proceda la o spălare cu apă). Din păcate, cerneala manuscriselor este de obicei solubilă în apă și ele nu vor putea fi în prealabil spălate. Va trebui deci să se aștepte mai întii uscarea noroiului, pentru ca apoi el să fie înlăturat prin periere. Ce se va găsi atunci — se întreabă specialiștii — sub crusta de mizgă uscată? Umiditatea lasă pete care sînt adesea extrem de tenace. O hîrtie imprimată poate fi aibită mai întii cu ajutorul unei soluții de hipoclorit de sodiu 10%, apoi trecută printr-o soluție de hidrosulfid de sodiu 5%, după care documentul mai trebuie încă trecut sub un jet de apă timp de două ore. În momentul de față chimiștii studiază problema albirii manuscriselor la care rezolvarea de mai sus nu poate fi aplicată.

O mare dificultate provine din faptul că nu se cunoaște exact compoziția multor suporturi de documente. Cum compoziția hîrtiei a evoluat mult în cursul secolelor, chimiștii trebuie să studieze cu mare atenție acest aspect al problemei pentru ca mijloacele utilizate pentru salvarea documentelor să nu le distrugă în mod ireversibil.

Specialiștii din toată lumea — căci la lucrările de salvare a comorilor de artă și gândire din Florența participă chimiștii din foarte multe țări — au astfel înaintea lor o misiune pe cît de ingrată, pe atît de nobilă: restaurarea unor mărturii istorice de neînlocuit.

Piotr Estrov

STEREOSCOPIE GRAFICĂ

A treia dimensiune

În timp ce construia gara Kazan din Moscova, cunoscutul arhitect sovietic A. V. Șciusev a observat pe neașteptate că turnul etajat al clădirii părea altfel decît în proiect, nu corespundea cu concepția lui arhitecturală. A trebuit să-l dărime și să-l construiască din nou. Întimplarea nu este cu totul ieșită din comun. Un lucru asemănător s-a petrecut și cu talentatul arhitect rus I. A. Fomin.

Pentru a evita asemenea surprize, în afară de proiecte arhitecturii construiesc și machete ale viitoarelor clădiri. Dar machetele sînt costisitoare și greu de realizat. Iată de ce ele sînt înlocuite acum de o metodă nouă, mai econo-

mică, care oferă percepții vizuale în spațiu. De acest lucru se ocupă o știință tinărită numită stereoscopie grafică. Posibilitățile ei sînt aproape de domeniul fanteziei, întrucît îngăduie specialistului să vadă în spațiu obiecte ce nu există în natură, fiind concepute doar teoretic. Cu ajutorul schițelor stereoscopice, constructorul poate demonstra în spațiu și altor persoane imaginea mașinii sau construcției concepute de el.

...Într-o încăpere semiobscură se instalează un ecran mat, iar în fața lui un aparat de proiecție. Aceasta scambină cu un aparat pentru diafilme cu singura deosebire că are două obiective. Se începe proiecția și pe ecran se conturează două desene aproape suprapuse — din care cauză par mizgălite — reprezentînd interiorul unei săli cu coloane. Aceasta în cazul cind privitorul are ochiul neînarmat. Dacă însă, privește ecranul prin ochelari cu lentile polarizante, în față îi apare o adevărată minune. Desenul devine atît de spațial încît are senzația că ar putea atinge coloanele cu mina.

Fenomenul este într-adevăr neobișnuit. Dar explicația lui? Pe ce se bazează noua știință care i-a dat naștere?

Natura a înzestrat omul cu doi ochi nu din întimplare, ci pentru ca el să se poată orienta cu ușurință în spațiu și să poată percepe imagini tridimensionale. Fiecare ochi vede o imagine „proprie”, deosebită de a celuilalt. În percepția noastră imaginile se contopesc însă dînd o altă imagine, tridimensională și subiectivă a obiectului. Schițele stereoscopice reprezintă așadar două imagini, fiecare pentru alt ochi. Cu ajutorul lor omul obține impresii spațiale artificiale.

În momentul de față cercetările în domeniul stereoscopiei grafice continuă. Lucrările cercetătorilor sovietici N. Valius, S. Ivanov, S. Gurevici etc. deschid un cîmp larg aplicării metodelor stereoscopice în cercetările științifice, cinematografie și industria poligrafică.

ȘTIINȚĂ DISTRACTIVĂ

Sînteți perspicaci?

Încercați-vă perspicacitatea răspunzînd la întrebările de mai jos, care, în primul moment, par cît se poate de simple. Poate însă nu toate sînt la fel de ușor de rezolvat, mai ales repede. Căci pentru fiecare întrebare se acordă numai 10 secunde:

1. Un păstor are șaptesprezece oi. Într-o zi le găsește pe toate moarte, în afară de nouă. Cîte au rămas?
2. Dacă trei pisici prind trei șoareci în trei minute, în cît timp prind treizeci de pisici treizeci de șoareci?
3. De cîte ori se poate scădea 10 din 100?
4. Mama aduce acasă o pungă cu bomboane. Sînt 15 bomboane și ea are 5 copii. Fiecare copil primește cîte 3 bomboane și totuși în pungă mai rămîn 3. Cum e posibil aceasta?
5. Pe un izlaz paște o turmă de vaci. Vacile albe mîncă mai multă iarbă decît cele negre. E cu puțință?
6. În orice direcție ar lua-o, se îndreaptă totdeauna spre sud. Cine e?

(Controlați răspunsurile la pag. 12).

PSIHOFIZIOLOGIE

Acel „ceva“ numit suflet

- Ce legătură există între tristețe și spasmele vasculare ?
- Cum arată o coridă cu tauri teleghidai ?
- Stimulii electrici modifică personalitatea ?

La urma urmei, ce este sufletul ? Din ce e alcătuit ghemul incalzit de sentimente și stări de spirit care ne colorează viața și ne sugerează acțiuni câteodată contradictorii ? Printre cei care și-au pus această întrebare a fost și Descartes. Și filozoful a imaginat un model de om, un fel de mașină cu abur în care mușchii-pirghii erau acționați de un „gaz nervos“, debitat la comanda unor supape miniaturale dispuse în „creier“.

Dar unde se afla sufletul în această mașinărie ? Descartes nu i-a găsit loc

Savantul îl aștepta înarmat cu un radio-emitiător...

în schema lui. Sufletul era, se credea atunci, „ceva“ ce exista independent de corp, în el sau în afara lui. Abia la sfârșitul secolului trecut americanul James și danezul Lange au ajuns la concluzia că modificările fiziologice din organism sînt cele ce influențează, în primul rînd, totalitatea stărilor afective, „sufletul“. Tristețea se traduce printr-un spasm al vaselor sangvine, iar bucuria prin dilatarea lor; spaima se îmbină cu destinderea musculaturii netede, mînia cu tulburări în coordonarea mișcărilor și creșterea secreției de adrenalina și a concentrării zahărului în sînge.

Amîndoi savanții au exclus, însă, din teoria lor, rolul creierului. A trebuit să apară electroencefalografia, posibilitatea înregistrării biocurenților cerebrali, pentru ca fiziologii și psihologii să poată elabora o nouă „teorie a emoțiilor“, să poată detecta centrul foamei și setei, furiei, spaimii și plăcerii. În acești centri se produc, în diferite stări afective, modificări de potențial electric. Trimițînd, deci, spre ei anumite semnale electrice pot fi influențate emoțiile și comportarea ființelor.

Dar despre aceste cercetări s-a mai scris, și nu o dată. Să vedem cum rezistă ele la verificarea în practică.

Nici pasiunea pentru luptele de tauri și nici beția riscului nu l-au dus pe cunoscutul om de știință, profesorul Delgado, într-o arenă din Spania. Deși el a petrecut perioada premergătoare coridului ca toți tauradorii îndrăgostiți de arta lor, împreună cu cîțiva tauri dintre cei mai feroși.

„În clipa cînd poarta s-a deschis și în arenă a dat buza unul din aceste exemplare, profesorul îl aștepta înarmat cu un radioemitiător cu transistoare a cărei antenă, subțire și lucioasă, amintea tradiționala muleță. Animalul s-a năpustit spre om, dar în clipa aceea a intrat în funcțiune radioemitiătorul și taurul s-a oprit brusc.

Agresivitatea animalelor a fost, în ultimii ani, unul din obiectele de studiu preferate ale profesorului Delgado. Iar dacă e vorba de studiat agresivitatea, există oare experiențe mai concludente decît cele făcute cu un taur infuriat ? Chestiunea e însă mai complicată decît pare la prima vedere. Scena de mai sus, de exemplu, a fost precedată de o alta, în care taurii aleși de Delgado au fost anesteziați și li s-au implantat în creier, acolo unde se află centrul de agresivitate (există puncte care excită agresivitatea și altele care o inhibă) electrozi aflați în contact cu un minuscul aparat de radioemisie-recepție fixat îndărătul coarnelor. O dată îndrăvenit după intervenție, animalul își păstrează toate însușirile de taur-luptător, cu singura deosebire că devine un taur... teleghidat. Experimentatorul poate să-l îmbilzească, trimițînd semnale în centrul de inhibiție

sau, dimpotrivă, să-i stîrnească furia, impulsînd centrul de excitare a agresivității. În tot acest răstimp valorile potențialului electric din diferiți centri sînt înregistrate de aparate speciale.

Nu trebuie să fii un as în electro-tehnică pentru a înțelege cît de simple sînt semnalele generatoare de emoții : un curent alternativ cu o frecvență de 100 de impulsuri pe secundă și o valoare măsurată în fracțiuni de miliamperi.

Toate bune, dar cum poate fi determinată reacția provocată de stimulul electric ? Pisica privește cu ochii larg deschiși și parcă face o grimasă : e furie sau spaimă ? La această întrebare nu poate să răspundă decît o altă pisică, eventual o colectivitate de pisici. Această metodă nouă, „socială“, de cercetare a stărilor afective teleghidate, practică nu numai de profesorul Delgado, ci și de neurofiziologii N. P. Behtereva (U.R.S.S.), Van Leuven (Olanda), Walter (Anglia), s-a adevărit mai cu seamă în studierea colectivităților de maimuțe.

Să ne inchipuim o familie de macaci pe care electrozii din creier nu-i împiedică — atît timp cît nu intervine experimentatorul — să-și respecte obiceiurile : capul familiei, masculul cel mai puternic și mai agresiv, e un despot care admonestează cu asprime pe cei ce se încumetă să-i stîrbească drepturile ; el are mai multe neveste (dintre care cîteva preferate) și prioritate la mîncare. Și iată că radioemitiătorul începe să-și trimită semnalele. Să fi coborît din poveste vrăjitorul din Oz și micile maimuțe fricoase n-ar fi devenit mai viteze. Cîțiva tineri masculi, lași din fire și bătuți deseori de „șef“, înaintează asupra acestuia ; încă un semnal și căpetenia aruncă în jur priviri înfricoșate apoi cedează, fără luptă, locul la găleata cu mîncare. Cu acest prilej s-a remarcat, însă, un amănunt interesant : stimularea electrică modifică starea afectivă a animalului, dar nu și „personalitatea“ lui. Un acces de furie provocată îl face pe capul familiei de macaci să se repeadă nu la favorita lui, care în acel moment se află la doi pași de el, ci la unul din tinerii

...Și taurul se opri brusc, scurmînd pămîntul cu cîpitele.

lui rivali cu care are vechi răfuieli și care tocmai atunci își curăță o banană în colțul cel mai îndepărtat al cuștii.

Următoarele experiențe vor fi făcute pe cimpanzeii care, pe „scara ierarhică“ a viețuitoarelor, se află cel mai aproape de om.

N. Zverev

ISTORIE

A fost de vină frumoasa Elena ?

Puține evenimente din antichitate au suscit atîta interes și în același timp atîta suspiciune ca mult cîntatul război al Troiei. A avut acesta într-adevăr loc ? Nu cumva e o simplă legendă ?

E adevărat ce povestește Homer ? Apoi, cercetările făcute de istorici și arheologi au reușit să ridice în bună măsură vălul de pe istoricul eveniment, bineînțeles cu rezervele impuse de considerarea unor fapte petrecute în urmă cu atîta timp. Alături de săpăturile lui Schliemann și Dörpfeld, cercetările lui Carl Blegen și ale altor arheologi au adus dovezi și argumente decisive care confirmă că în preajma secolului XIII î.e.n. înfloritoarea Troie a fost cucerită, ocupată și apoi incendiată, că distrugerea ei a fost posibilă numai în urma unui îndelung asediu și că jaful a fost opera aheenilor, adică a grecilor din Itaca, Pilos, Tirint, Micene etc.

Iar dacă Troia a existat, ea n-a putut ființa decît în locul actualului Hissarlik din Asia Mică. Într-adevăr, pe colina Hissarlik au fost descoperite indicile a nouă așezări succesive, Troia I, cum a fost numită prima, reprezentînd perioada de populare cea mai veche. Perioada pe care Schliemann o considera ca „homerică“ este așa-numita așezare „Troia II“, dar tezaurul găsit și botezat „Comoara lui Priam“ nu constituie o dovadă convingătoare a acestei păreri deoarece, în urma analizei comparate a nivelelor, s-a constatat că belșugul era în Troia anterior regelui Priam. Reclădită pe ruinele primei Troia, distrusă de un incendiu pricinuit de un cutremur, cetatea, situată într-o poziție favorabilă, începe să-și dezvolte comerțul maritim, arhitectura, meșteșugurile. La începutul celui de al doilea mileniu se produce însă un eveniment epocal : pe scena istoriei apar indo-europenii cu cuceririle lor care răstoarnă întreaga ordine, relațiile existente pînă atunci, lucru dovedit de săpăturile efectuate. Atunci se pare că a fost distrusă și Troia II. În perioadele III și IV, reclădită de aceeași locuitori, cetatea a continuat să-și dezvolte cultura cu aceleași mijloace. Pe cale să-și recapete puterea de odinioară, ea e însă din nou brutal distrusă. Și pe ruinele Troiei V, se ridică un oraș cu totul deosebit. Cine erau năvălitorii și cine au fost cei care au reconstruit cetatea ? Vestigiile descoperite arată că cei dinții erau înrudiți de aproape cu popoarele care în vremea aceea puneau stăpînire pe Grecia continentală : la Troia ca și în Tesalia existau acum aceleași tehnici, aceleași obiecte din argilă, apare același cal pînă atunci necunoscut în aceste locuri. Și tot grecii au fost aceia care au ridicat, în fine, cea de-a șasea Troie.

Nici această așezare, fortăreață și nu oraș fortificat, distrus la rîndul ei de un cutremur, n-a putut fi însă Troia de care vorbește Homer, lucru dovedit de asemenea de săpături. Cetatea a reinviat încă o dată din propriile ei ruine. E vorba de nivelul numit de arheologi „nivelul VII“, care n-a durat probabil decît una sau două generații. Responsabilitatea distrugerii lui nu poate fi pusă de astădată pe seama unor cataclisme naturale, întrucît pretutindeni străzile sînt pline de sfărîmături și moloz, iar ruinele de cenușă și diverse materiale mai mult sau mai puțin carbonizate. În același timp, pretutindeni au fost dezvelite resturi de oseminte purtînd urme de violență ! O adevărată imagine a distrugerii necruțătoare și sistematice prin arme, dărîmări și foc, pe care specialiștii n-au putut-o asemăna decît cu aceea a vestigiilor rămase în urma asediului și cuceririi sălbatice a unei cetăți. În sprijinul acestei ipoteze au continuat să vină, pe măsura săpăturilor, și alte dovezi. În primul rînd îngrămădirea unor adăposturi primitive, improvizate, înghesuite la întimplare sau lipite de zidul împrejmuitor pentru economie de spațiu, ca și cum orașul ar fi suferit un flux brusc de populație. În al doilea rînd, cavitățile practice pretutindeni în sol pentru amfore enorme destinate proviziilor, un adevărat stocaj pentru vremuri grele de asediu.

Cine să fi fost asediatorii ? Cine a cucerit Troia ? Nu incapa indioala, grecii ! În epoca aceea, micenienii reprezentau una din marile puteri din Mediterana răsăriteană, cunoscută pînă în Egipt și Sicilia. În tendința lor de expansiune dincolo de strîmtoarea ei trebuie să se fi lovit de Troia VII, care le împiedica trecerea. Lucrul este dovedit și de faptul că relațiile comerciale cu Grecia au încetat brusc la nivelul VII, de încercările de imitație a olăriei miceniene, ca și cum Troienii ar fi fost nevoiți să înlocuiască un produs de import. Așadar, războiul Troiei a avut loc ! După însă numai cîteva decenii de la memorabilul eveniment o nouă migrație indo-europeană a pus capăt puterii miceniene așa că, probabil, asediul Troiei a rămas ca o ultimă faptă de vitejie a unui popor vestit. După care, poporul și faptele lui s-au afundat în legendă. Desigur că arheologii și istoricii n-au avut cum certifica existența lui Paris și Menelau, și nici viclenia lui Ulise cu calul troian. În schimb e foarte probabil ca femeii ca Elena motivul discordiei cu Troia, să fi putut constitui în antichitate un bun pretext pentru acțiuni războinice...

tehnica

ACUSTICĂ

Mut ca peștele, harnic ca albina

Ultrasunetul a pătruns în știință și tehnică de puțină vreme. Dar cu toată tinerețea lui, sunetul mut, cum i se spune din cauza frecvenței înalte a vibrațiilor, inaccesibile pentru o ureche neînarmată, cunoaște astăzi nenumărate utilizări. Umătoarea lui carieră în metalurgie, chimie, defectoscopie a reținut atenția tuturor științelor — pînă și a lingviștilor preocupați să descifreze limbaul delfinilor.

În condiții obișnuite, se știe, unele substanțe cum sînt apa, benzina, mercurul, uleiul nu sînt miscibile. Dacă le supunem însă unui proces de prelucrare cu ultrasunete, ele devin amestecuri omogene, numite emulsii. Acest fenomen este caracteristic nu numai pentru lichide ci și pentru corpurile tari. Plecînd de la puterea miraculoasă a sunetului mut, specialiștii au descoperit posibilitatea de a obține aliaje importante.

Miracolul ultrasunetului nu i-a lăsat indiferenți nici pe urbanii. Cine nu știe că fumul împrăștiat de coșurile uzinelor este o mare pacoste pentru orice oraș. La Chicago, de pildă, se depun zilnic pe străzi și acoperișurile clădirilor cîteva tone de funingine. Acum, însă, ultrasunetul grăbește procesul de depunere a particulelor de praf în instalațiile de captare a lui.

Sunetul mut își schimbă astfel rolul o dată cu domeniul de aplicare. În industria textilă el are rol de vopsitor, în tratarea vinurilor și sucurilor rol de purificator, în tăbăcări curăță de grăsime piețelele și le argăsește etc. Un rol ceva mai „agresiv“ îl îndeplinește în sudură. Cu o împușcătură dintr-un pistol ultrasonic se sudează firicele de sîrmă de grosimea părului celui mai fin. De remarcat că această realizare se numără printre primele 16 lucrări selecționate la concursul organizat anul acesta de Asociația științifică și tehnică a industriei constructoare de mașini din U.R.S.S.

În sfîrșit, un exemplu care ilustrează cît de rapid își găsesc aplicarea soluțiile cele mai izbutite propuse de specialiștii în ultrasunet. În fiecare an, acești specialiști se întrunesc în conferințe unionale. La conferința de anul trecut cercetătorii B. Agranat și V. Bașkirov din Moscova au propus o metodă de curățare a pieselor mici cu ajutorul ultrasunetului. Metoda a găsit numaidecît răsunet în industria ceasurilor și se aplică acum în toate întreprinderile ramurii respective.

Poșta medicului

ANDA — București: Sintem informați că, la indicația Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale, Secțiunea sănătății și prevederilor sociale a orașului București a luat măsura de a înființa cabinete și servicii speciale pentru studiul sterilității. Primul de acest fel a luat ființă anul acesta în cadrul Maternității Giulești din Capitală.

DORU P. — Constanța: 1) Prima regulă pentru a dormi bine este să crezi că poți dormi. Rostul somniferelor luate în doze mici stă mai ales în fărîșirea acestei fericite autosugestii. 2) Evitați suprasolicitățile nervoase și utilizați rațional orele de repaos. „Toată munca noastră — spunea Goethe — stă în odihna noastră.”

IONESCU CORNELIU — București: Împotriva căderii părului tratamentul cu Gerovital H3 poate fi încercat și cu drajeuri 2 pe zi, la 2-3 ore după mese, timp de 18 zile pe lună. Tratamentul trebuie continuat 3-4 luni. Puteți face și Coripan 1 fiolă (500 u) la 2 zile timp de 1 lună.

S. EUSEBIU — Timișoara: 1) Luați concomitent Hidrazidă 3 tablete pe zi, asociat cu Electovit 3 tablete pe zi. Seriiile de vitamina B₁₂ vor fi continuate 3-4 luni (10 fiole a 50 gamma lunar). 2) Nu. 3) Luați înainte de culcare 1 drajeu Bergonal. 4) Citiți răspunsul dat sub Ionescu Corneliu — București.

G. VALENTIN — Craiova: Citiți răspunsul dat sub Ionescu Corneliu — București.

C. D. — București: Este vorba de un fenomen fiziologic care uneori apare mai târziu, altelei mai devreme. Încercați un tratament cu Estrotect 1 fiolă la 3 săptămâni profund intramuscular timp de 5-6 luni.

SIMA V. DAN — Brăila: Cartea recomandată de noi o puteți comanda la librărie „Cartea prin poștă”, str. Serg. Nuțu Ion nr. 8-12, București.

SILVIA SFIRLEA — Cluj: Este probabil vorba de o simplă potrivire de nume sau e valabilă a doua ipoteză a dv. În orice caz, noi nu putem decât să contăm pe buna credință a corespondenților noștri.

IONESCU — București: Fiica dv. se va vindeca fără îndoială. Tratamentul „de întreținere” cu Prednison în doze mai reduse, 10-25 mg/zi, 4-5 zile pe săptămână și regimul trebuie însă continuat încă câteva luni.

R. T. — Zimnicea: Folosiți următoarea lotiune: Rp. Clorhidrat de pilocarpină 0,30 g.+Nitrat de potașiu 0,50 g.+Apă distilată 20 ml.+Acetonă anhidră 15 ml.+Alcool de lavandă 20 g.+Alcool 96 la sută q. s. p. 150 ml. D.S. ext.: frecții la rădăcina firului de păr în fiecare seară în prima săptămână, apoi de 3-4 ori pe săptămână.

MARIUS GEORGESCU — Roșiori-de-Vede: Practicat rațional, culturismul are desigur o influență favorabilă și asupra creșterii în înălțime.

M. ION — București: Asemenea operații sînt posibile în anumite cazuri. Puteți să vă adresați Clinicii oftalmologice de la Spitalul Colțea.

ION IONESCU — București: 1) Tratamentul pe care ni-l descrieți nu este pentru dv. Este mai bine să apelați la un specialist endocrinolog. 2) În situația actuală sportul de performanță vă este contraindicat.

C. DORUL — București: 1) Da, există ambele forme. Cea mai frecventă este cea de origine psihică, mai ales la tineri. 2) În arterită, tratamentul depinde de forma clinică și el trebuie condus numai de un medic, pe baza examenelor clinice și de laborator.

ELENA CRĂCIUNESCU — București: În ateroscleroză, baza tratamentului o formează regimul de viață. În fond este greu să se prevină sau să se vindece o boală ca ateroscleroza, care apare ca urmare a unei vieți caracterizată prin cei trei „S”: surmenaj, sedentarism și supraalimentație. Fiind vorba de o modificare în structura pereților arteriali, aceasta nu mai poate fi influențată. Rămîne deci corectarea factorilor citati și tratamente adjuvante pentru eliminarea colesterolului ca: Ateroid. Anghiol. Boldocolin și Mecopar.

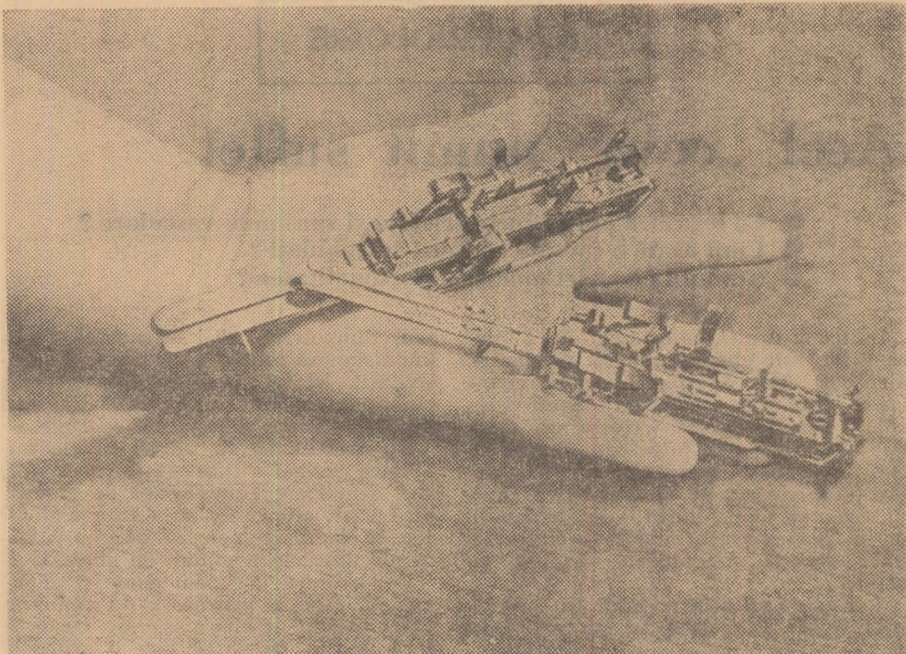
MIRCEA ȘI ALEXANDRU — Sibiu: Nu există nici o soluție! În nici un caz depilatorul existent în comerț nu se poate aplica pe față.

ANA NICULESCU — Brăila: Scolioza se poate corecta prin cultură fizică medicală. Vă recomandăm pentru îndrumare volumul „Cultura fizică și sănătatea” de dr. I. Drăgan, recent apărut în Editura medicală.

MANAFU P. — București: Puteți face fără nici o grijă tratamentul despre care ne scrieți. Nu există nici o contraindicație.

ION ROTARU — Vaslui: Răspunsul pentru dv. l-am dat la rubrica „La întrebările cititorilor”.

Dr. N. SĂLCICĂ — com. Vinga (Arad): Am publicat în nr. 35/66 articolul „Chirurgia hormonală — un nou mijloc de tratament în cancer”, care devansa recentul premiu Nobel și unde puteți găsi datele care vă interesează. Vă rugăm să cercetați colecția revistei.

Aparate pentru suturarea vaselor și nervilor.

TEMĂ DE SEZON

Alimentația în timpul iernii

Cercetările specialiștilor în alimentație au arătat că aceasta trebuie să fie adaptată în funcție de anotimpuri. De obicei, omul își dirijează singur regimul alimentar adecuat fiecărui sezon datorită principiului de „selfselectie”, calitate caracteristică omului civilizat. Dirijarea instinctivă a alimentației în sezonul rece spre creșterea cantității de grăsimi este într-adevăr justificată.

Frigul predispozează organismul la pierdere calorică mai mari, pierdere care trebuie acoperită tot prin energia furnizată de alimente. Dar nu toate alimentele, în transformările pe care le suferă, degajă aceiași număr de calorii. Astfel, dacă substanțele albuminoase (proteide), făinoasele și dulciurile (glucidele) eliberează 4,1 calorii la un gram, prin arderea unui gram de grăsime se eliberează 9,3 calorii, deci o cantitate dublă de căldură.

Consumarea unei cantități raționale de grăsimi ajută astfel și ea la menținerea temperaturii constante a corpului — așa-numita homeostazie.

În general, regimul alimentar al unei zile de iarnă va conține cel puțin 25-30 g de grăsimi pure, cantitate ce se va crește pînă la 40-50 g dacă în meniu predomină vegetalele, alimente sărace în grăsimi.

Nu este bine să consumăm grăsimi în cantități mai mari decît cele necesare, întrucît ele îngreunează munca tubului digestiv, iar prin creșterea „depozitelor” de grăsimi predispozează la obezitate.

Nu toate substanțele grase au aceeași valoare pentru organism. Unele grăsimi sînt mai bogate în vitamine.

Astfel untul, frișca, smîntina, sînt mai bogate în vitaminele A și D decît untura de porc, de vită sau de oaie. Alimente bogate în grăsimi sînt și laptele, brînză, gălbenușul, margarina, halva, nucile, cacao și măslinele.

O atenție specială se va acorda în timpul iernii asigurării aportului necesar de vitamină C. Pentru a face față nevoilor crescute de vitamină C din sezonul rece, care pe de altă parte lipsește din alimentația curentă, se pot chiar consuma periodic tablete de vitamină C. O bună parte din nevoile organismului în vitamină C pot fi acoperite prin folosirea în meniul zilnic a verzii murate, a gogoșarilor în oțet, a murăturilor, dar mai ales a lămiilor și portocalelor. Cantități mari de vitamină C se găsesc și în fructele uscate, măciș, ceapă crudă, suc de roșii, mere.

Dr. Rodion Emelianov

TERAPEUTICĂ

Tratamente hormonale în reumatism

Achizițiile moderne ale hormonoterapiei au depășit sfera endocrinologiei. Numeroase afecțiuni beneficiază astăzi de tratamente hormonale sub diverse forme. Dintre acestea, reumatismul a profitat cel mai mult de pe urma introducerii arsenalului terapeutic hormonal.

Hormonii cei mai utilizați în reumatologie sînt adrenocorticotrophormonul (ACTH) și cortizonul. Folosirea hormonilor corticoizi a determinat o adevărată revoluție în terapia unor forme de reumatism. În general, toate fazele de reumatism beneficiază, în anumite faze, de tratament hormonal: atît reumatismul inflamator (reumatismul poliarticular acut, spondilita anchilozantă, poliartrita cronică evolutivă) cît și periartrita nodoasă, sclerodermia sau dermatomiozita.

Tratamentul cu hormoni corticoizi nefiind lipsit de riscuri nu va fi aplicat decît sub strictă supraveghere medicală, în doze cît mai mici și după o schemă adaptată de la caz la caz.

Alte tratamente hormonale recomandate în reumatism sînt cele care folosesc hormoni produși de glandele sexuale. Hormonii sexuali au în afară de efectele lor specifice și unele nespecifice. În cadrul reumatologiei, avînd în vedere că foliculina are un rol trofic asupra țesuturilor, se întrebuintează sub formă de pomezi în sclerodermie, poliartrită cronică evolutivă etc.

Hormonii masculini, de altfel ca și cei feminini, intensifică „fabricarea” proteinelor, produc dezvoltarea musculaturii, ameliorează starea bolnavului denutrit

și influențează refacerea țesutului osos. Aceste acțiuni au dus la utilizarea testosteronului în osteoporoză și în distrofi. Deoarece în afara acțiunilor pozitive de mai sus, hormonii sexuali pot produce însă și efecte nedorite (virilizare la femei) se utilizează în ultimul timp hormonii anabolizanți (tip Madiol — N. R.) Aceștia se recomandă în osteoporoză, cașexie etc. Hormonii anabolizanți, alături de corticoterapie, fac ca dozele eficiente din terapeutică să scadă și în același timp să contracareze osteoporoză, mioatrofia produsă de hormonii suprarenali.

Dar nici acești hormoni nu vor fi, desigur, administrați decît la indicația medicului curant.

Dr. Z. A. Barski

PRIM AJUTOR

Degerăturile

Frigul acționează în special asupra părților mai expuse: urechi, nas, mîini, picioare. Cînd temperatura unei părți sau a întregului corp scade sub 30 grade se produc degerături. Acestea sînt favorizate de umezeală, curenți de aer (vînt) și variații bruște de temperatură. Ele sînt mai des întîlnite la oameni obosiți, după eforturi prelungite, la cei care trebuie să stea mult pe loc în frig.

Ca și arsurile, degerăturile sînt, după gravitate, de trei feluri.

Degerăturile de gradul I sînt caracterizate prin roșirea pielii, care după ce e expusă la căldură devine roșie-albăstrucie umflată.

În degerăturile de gradul II se adaugă bășici cu lichid clar sau turbure, dureri, usturimi, înțepături.

Cele mai grave sînt degerăturile de gradul III, în care partea degerată devine insensibilă, capătă o culoare vinată și după cîteva zile se gangrenează.

Primul ajutor ce trebuie acordat unui degerat constă, înainte de toate, în încălzirea sa treptată; trebuie să se încălzească de la cîteva grade deasupra lui zero, mărindu-se progresiv temperatura pînă la 20 grade. Încălzirea bruscă poate da accidente grave. În același timp se dau bolnavului băuturi calde cu mult zahăr și puțin alcool (rom, coniac). Regiunea degerată va fi în permanență ferită de mișcări bruște, violente și va fi protejată împotriva frigului.

În degerăturile de gradul I, extremitățile vor fi fricționate cu o cîrpă de lînă groasă, apoi unse cu o vaselină nesărată, eventual un unguent sulfamidat.

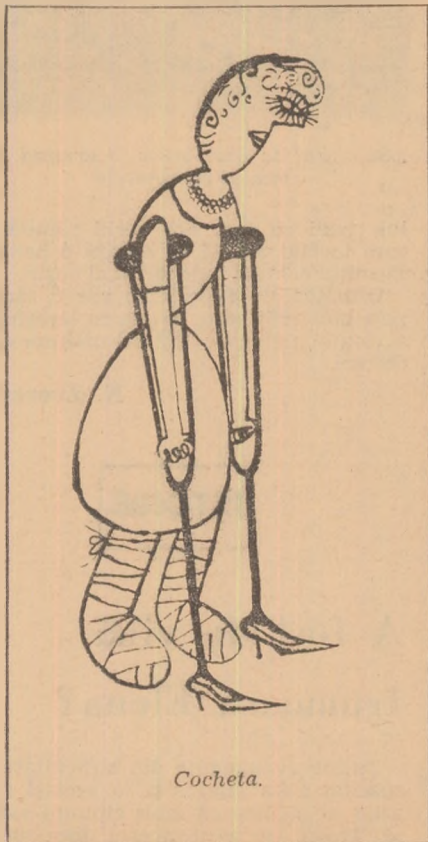
În degerăturile de gradul II tratamentul local constă în aplicarea unui pansament steril și protector contra infecției cu pulberi sulfamidate și vitaminate (vitamina A+PP), după care accidentatul va fi dus la un serviciu de chirurgie.

Pentru degerăturile de gradul III se va chema de urgență medicul. În caz de „moarte aparentă” se va face respirație artificială. După ce bolnavul și-a revenit (începe să respire), i se dă să bea un ceai fierbinte și este acoperit cu o pătură de lînă.

O deosebită atenție trebuie acordată prevenirii degerăturilor. În acest scop se recomandă o alimentație bogată în calorii, încălziminte largă, călduroasă, uscată. Cînd vîntul este puternic este bine ca fața și urechile să fie unse cu lanolină sau cu o pomadă cu foliculină.

Înainte de a porni la drum lung, se va bea un ceai fierbinte sau o cafea tare și se va evita fumatul. În schimb, se pot bea doze mici de băuturi alcoolice tari: 50-100 g pe zi. Corpul obișnuit cu variațiile de temperatură — „călit” — este mai rezistent la frig.

Dr. S. Sovietov

JAPONIA

Chimonouri,
crizanteme și amabilitate

Vântul continua să sufle în rafale iar ploaia, mărunță și rece, se cernea neîntrerupt însoțită de tunete puternice. Străzile erau inundate. Taxiurile pluteau pe ele ca pe un râu; lumina farurilor abia izbutea să străpungă perdeaua deasă de ploaie. Ici colo se zărea câte un polițist singuratic înfășurat într-o pelerină de cauciuc neagră.

În timpul nopții, Tokio este posomorât și neprimitor. Lumină moartă de neon. Ziduri înalte impenetrabile, case cufundate în beznă. Puținii pietoni se furișează pe străzi ca niște umbre.

Ziua, însă, orașul arată cu totul altfel. O mulțime pestriță se revărsă într-un șuvoi neîntrerupt pe trotuarele înguste. Chimonourile multicolore ale femeilor conferă străzii un aspect neobișnuit.

Portul național al japonezelor — atât cel obișnuit cât și sărbătoresc — este admirabil de elegant. După cum uimitor este și faptul că japonezele sînt extrem de elegante în costumele lor naționale. De altfel, pentru ele chimonoul nu e pur și simplu un obiect de îmbrăcăminte, ci o mărturie a apartenenței lor la o comunitate. De aceea îl poartă pretutindeni: acasă, în vizită, în patria lor și în țări străine. Încălțăminte este și ea exotică, confecționată din lemn și dintr-o țesătură multicoloră. Bocănișii pantofilor de lemn pe dalele de piatră ale trotuarelor alcătuiesc astfel o modă specifică străzilor japoneze, mai puțin seamă în orele liniștite ale dimineții când orașele abia se trezesc și negustorii ambulanti, îngrijitorii străzii și muncitorii își încep abia activitatea.

Un mare număr de japonezi s-a obișnuit totuși de mult cu hainele europene, pe care le preferă, socotindu-le mai comode pentru muncă, pentru activitatea de fiecare zi, pentru călătorii. Dar în zilele de sărbătoare și la festivități îmbracă și ei chimonoul — costumele naționale, pe care îl poartă cu multă demnitate.

Tokio este un oraș gigantic, care frământă pe oricine prin hotelurile-i splendide, uriașele magazine universale, resaurantele moderne, vilele somptuoase împrejmuite de o vegetație exotică și uvoial neîntrerupt de mașini nou-nouțe pe arterele de transport foarte înguste.

Cam același lucru se poate spune și despre Osaka, care încă în secolul al XVI-lea s-a transformat dintr-un sătuc de pescari într-un oraș, socotit acum al doilea centru al Japoniei, după Tokio. Într-un anume fel, Osaka seamănă ca aspect cu Manchester sau Chicago. E un centru industrial și un mare port internațional cu trăsături caracteristice colorilor industriali din Europa și America de Nord: arhitectura în beton armat și o piclă sură care plutește permanent deasupra străzilor. Încît pare că deasupra orașului și a sumedeniei lui de canale, datorită cărora Osaka este numită „Veneția Japoniei”, se cerne aproape fără încetare o ploaie mărunță.

Săntierele navale se țin lanț, iar sînt cea mai obișnuită este aceea a corpurilor de uzine și a coșurilor de fabrici. Giganticele coșuri ale întreprinderilor chimice susțin parca, aidoma unor coloane, firmamentul ce altminteri ar sta gata să se prăbușească sub greutatea norilor plumburii de fum și

vapori. Noaptea, la orizont izbucnesc ici și colo imense fulgere electrice, de parcă niște uriași nevăzuți ar încerca să sudeze printr-un soi de arcuri gigantice țărmlul cu întinderea nesfîrșită a oceanului. Rada portului geme de nave sub pavilioanele tuturor țărmlor din lume. Înconjurînd-o din aproape toate părțile, spre radă coboară un mare cartier rezidențial. Într-o zi am nimerit, însă, cu cîțiva prieteni în cartierul unde se află vechi ateliere meșteșugărești. Am văzut acolo o lume nouă pentru noi — o lume de magicieni, lumea unei munci manuale de înaltă virtuozitate. În labirintele nesfîrșite ale unor străzi și străduțe înguste, în niște ateliere antediluviene, parca — unde ți se pare că progresul tehnic nu va pătrunde niciodată — se execută de veacuri, cu multă migală, splendide podoabe de o rară finețe, adevărate opere de artă. Pe niște bancuri miniaturale, cu ajutorul unor unelte primitive, mîinile talentaților meșteri japonezi făuresc din lingouri de aur și argint giuvaeruri filigranate, capodopere ale artei aplicate.

Vizitatorii străini observă din primul moment normele de comportare deosebite ale japonezilor. Se știe că buna cuviință, calmul, politețea și tactul sînt tot atîtea trăsături naționale ale lor, ale

generele tratația. Dar oaspetele nu trebuie totuși să se atingă de nimic înainte de a se scuza față de gazdă și a-i cere permisiunea. Vara, lingă perna care ține loc de scaun se află, de obicei, un evantai, care poate fi folosit însă numai după ce e oferit de gazdă. Conform tradiției, a doua zi după vizită, oaspetele își exprimă în scris mulțumirea pentru primire, atenție și tratație.

Politețea și tactul și-au găsit expresie și în vocabularul japonezilor. Zicale ca, bunăoară, „Politețea deschide toate ușile”, „Politețea este garanția succesului”, „Politețea este obligatorie chiar și față de cei apropiați”, „Și față de prieteni trebuie să dai dovadă de tact” etc. sînt în Japonia un loc comun. Există culegeri speciale, dicționare enciclopedice ale exprimării politicoase. Nici o altă limbă nu are, probabil, atîtea grade de politețe ca cea japoneză. Pricererea de a folosi repede și exact „vorbirea politicoasă” constituie se pare partea cea mai grea a limbii japoneze. Străinii care stăpinesc bine japoneza utilizează de obicei numai formele cele mai primitive ale „vorbirii politicoase”, dat fiind că învățarea completă a acestui sistem se dobîndește numai după o practică îndelungată și o comunicare permanentă cu japonezi. Firește, japonezii trec cu vederea multe greșeli și scăpări ale străinilor, dar sînt foarte exigenți și severi cînd un interlocutor japonez nu respectă „codul bunei cuviințe”.

În timpul șederii mele în Japonia am locuit afară din Tokio, într-o căsuță din apropierea țărmlului. Printr-o fereastră a camerei se vedeau zgîrie-norii capitalei iar prin cealaltă orizontul depărtat, unde oglinda ușor undulată a oceanului se contopea aproape pe nesimțite cu firmamentul. Cînd deschideam ferestrele

șezate într-un coșuleț din nuiile de salcie și păreau chiar atunci rupte din grădina...

I. Fedorenko

Cînd afară e frig.

Desen de V. PŢIŢIN

INSULELE FALKLAND

Port-Stanley
astăzi

Insulele Falkland de Vest și Falkland de Est și încă vreo 200 de insulele mărunte alcătuiesc laolaltă arhipelagul cu același nume, situat la nord-est de Țara de Foc. Cu țărmlurile scăldate de un curent rece subantarctic, bîntuie aproape continuu de ploie — la fiecare 24 de ore plouă cel puțin o dată — și cu o temperatură care nu trece vara de 10—12 grade, arhipelagul nu are, la suprafață de 11 960 kilometri pătrați, decît circa 2 500 de locuitori. Chiar cînd e soare, deasupra insulelor plutește un vâl de ceață. Încît dacă e adevărat că insulele nu sînt bîntuite de geruri foarte mari, în schimb nu au parte nici de ceea ce înseamnă cu adevărat căldura. Numărul mic de locuitori nu se explică însă numai prin clima aspră ci și prin considerente de ordin economic.

Popularea insulelor, aflate la 260 mile est de intrarea dinspre Atlantic a strîmătorii Magellan, a început în 1764, cînd niște navigatori francezi au înființat pe locul unde se află astăzi Port-Stanley — de altminteri singurul oraș și port al arhipelagului — o așezare urmată apoi de alte cîteva. Pe vremea aceea insulele, descoperite în 1592 de englezul J. Davis, erau socotite un pămînt al nimănui. În cele din urmă, însă, la începutul secolului al XIX-lea — după ce a trecut prin mîinile Spaniei și ale Argentinei — arhipelagul a devenit posesiune britanică, iar Port-Stanley a fost transformat într-un centru al pescuitului de balene și alte animale marine din regiunea sudică a Atlanticului, ca și al expedițiilor de cercetări științifice în Antarctica.

De aceea în Port-Stanley au început să arunce ancora — în afară de tot soiul de vase engleze — baleniere, petroliere, cargouri și nave de pasageri străine. Orașul a început să se îmbogățească cu clădiri noi, de proporții modeste, dar imitînd stilul palatelor și castelurilor englezești.

Dar exploatarea nemilosă a bogățiilor animale din Antarctica a dus, cum era și firesc, aproape la epuizarea lor, ceea ce a avut ca rezultat încetarea pescuitului ca nerentabil. Și, după un răstimp de înflorire rapidă, Port-Stanley a decăzut. În oraș n-au mai rămas decît cei care n-au avut unde să se ducă sau cei care se obișnuiseră totuși cu condițiile aspre de pe acele meleaguri.

Acum Port-Stanley, care poate fi străbătut de la un capăt la altul în numai 40 de minute, are numai 1 200 de locuitori. De-a lungul țărmlului se înșiră, în rînduri drepte, vreo 300 de căsuțe cu acoperișuri roșii și albastre, alături de care cele cîteva clădiri cenușii cu un etaj par niște coloși. Cele două biserici, una protestantă și alta catolică, sînt așezate departe una de alta, fiecare la cîte un capăt al orașului. Orașul are o singură întreprindere — o mică fabrică de sortare a lînii (locuitorii se ocupă în special cu creșterea oilor și a vitelor de lapte, cu vînătoarea de balene și cu pescuitul), o stație meteorologică, o uzină electrică, cîteva magazine, o școală, un spital etc. De două ori pe lună, în port ancurează cîte un vapor venit din Londra, iar uneori șalupe din insule vecine. De la distanță portul pare de altfel pustiu. Doar stoluri de păsări, mai cu seamă cormorani, gîste și rate sălbatice, se rotesc, scoțînd tînete ascuțite deasupra țărmlului lipsit de viață.

A. Karpinski

Statuia „Marelui Buddha” din orașul Kamakura.

poporul în totalitatea lui. Ele se vădesc atît în lucruri importante, cît și în cele mărunte, în sate depărtate ca și în marile orașe. Sînt norme etice care se insuflă copiilor de mici, la școală și în familie. În felul acesta, copiii sînt educați de la cea mai fragedă vîrstă în spiritul dragostei față de părinți, al respectului față de bătrîni, al cultului prieteniei etc.

Japonezii manifestă însă o deosebită amabilitate și în timpul orelor de serviciu; personalul căilor ferate, al liniilor aeriene, al celor maritime dă dovadă de o neobișnuită politețe. Cuvintele de mulțumire pentru atenția acordată sau pentru cel mai mic serviciu pe care-l faci sînt parca permanente pe buzele oricărui japonez...

Cînd se duc în vizită, japonezii obișnuiesc să facă daruri. De obicei, dulciuri. În magazine există pungi speciale cu obiecte pentru cadouri. Acestea sînt învelite într-o hîrtie albă cu motive roșii și legate cu o panglicuță de asemeni alb-roșie, iar pe ambalaj este imprimat un semn special pentru daruri.

Oaspetele este întotdeauna primit cu o extremă amabilitate. Chiar și într-o vizită de afaceri, el e de regulă servit cu o ceașcă de ceai, și e socotit ca un act de nepolitețe să refuzi ceaiul sau în

în cameră năvălea un iz de pește proaspăt, abia atunci prins.

Intr-o duminică am făcut, împreună cu cîțiva prieteni, o plimbare într-un sat vecin de pescari. Ne-am apropiat de o căsuță cu acoperiș din paie de orez. Imediat ne-a ieșit în întîmpinare gazda, un bărbat scund, vinjos, cu fața arsă de soare și de briza mării, care ne-a poftit în casă. După ce ne-am așezat pe o rogojină verzuie, una din cele cîteva care serveau gazdelor deopotrivă drept covor și așternut, a intrat în cameră și soția pescarului și ne-a salutat respectuos. Curînd, însă, a ieșit ca să se reîntoarcă peste puțin timp cu o tavă cu ceai. Ne-a servit pe fiecare cu cîte o ceașcă de ceai verde, apoi a părăsit din nou încăperea. „S-a dus să aducă dulciuri” — mi-am spus, tratație obligatorie atît în casele bogăților cît și ale trudititorilor japonezi. Dar femeia ne-a adus niște crizanteme. Eram nedumerit. Curînd însă mi-am dat seama că erau flori de zahăr, lucru care nici prin mîinte nu-mi trecuse la prima vedere. Talentul culinar al nevastei de pescar m-a uluit. Multă vreme nu mi-am putut desprinde ochii de la petalele și frunzele executate cu multă artă și migală din zahăr obișnuit. Impresia de natural era sporită de faptul că florile erau a-

La vânătoare în taiga.

APROPO DE 1967

Ce an întâmpinăm, de câte ori și de când?

O mare parte din omenire așteaptă sosirea anului 1967. În Japonia, însă, număratoarea anilor se face din ziua instalării pe tron a unui nou monarh. Era actuală, de exemplu, adică epoca de domnie a actualului împărat nipon, numără 41 de ani. În Irak, în 1967 va fi întâmpinat anul 1387, iar în Etiopia anul 1860.

Am mai putea face însă și o altă număratoarea a anilor, începând cu... face-rea lumii. În acest caz pe felicitările de azi ar trebui să stea, alături de tradiționalul „La mulți ani!”, cifra 7 475.

Se mai întâmplă, însă, și altceva. Cind pe teritoriul unei țări trec mai multe fusc orare Anul Nou e întâmpinat de mai multe ori. În Uniunea Sovietică, de exemplu, se sărbătorește unsprezece revelioane. Cei dinții care ridică paharele în cinstea noului an sînt locuitorii din peninsula Ciukotka, situată în zona celui de al doisprezecelea fus orar. Ei sînt despărțiți de Moscova prin 14 000 de kilometri, o treime din lungimea ecuatorului. După o oră sărbătorească se mută în peninsula Kamceatka (al unsprezecelea fus orar), apoi în răsăritul Siberiei, pe malurile Kolimei, iar după trei ore poposește în Iakutia, la polul frigului.

Dar Iakutia este ea însăși atît de întinsă încît nu se mulțumește cu un singur fus orar. Regiunile răsăritene ale

acestei republici autonome întâmpină Anul Nou cu o oră mai devreme decît capitala ei, orașul Iakutsk.

Pe teritoriul Siberiei trec al șaptelea și al șaselea fusc orare. Al cincilea cuprinde o parte din republicile din Asia Centrală, ai căror locuitori își spun „la mulți ani” la șapte ore după ce aceeași urare a răsunat în îndepărtata Ciukotka.

Apoi noul an pășește în al patrulea fus orar, trecînd de obeliscul de granit instalat la marginea șoselei Celiabinsk-Kuibisev și pe a cărui față răsăriteană scrie Asia iar pe cea apuseană Europa. În sfîrșit, miezul nopții va vesti sosirea anului 1967 în Transcaucazia și

pe urmă în cuprinsul celui de al doilea fus orar, la Moscova, Leningrad, Kiev, republicile baltice.

Unsprezece revelioane într-o noapte. Oare nu-i tentant?

Sărbătorirea Anului Nou e veche dacă nu de cînd lumea, cel puțin de cînd oamenii au început să țină socoteala anilor. Vechii perși o fixaseră în ziua echinocțiului de primăvară, iar agricultorii slavi în prima zi de toamnă. Data de 1 ianuarie a fost stabilită de romani, care o considerau începutul unui „nou an civil”.

Pînă în 1556 francezii sărbătoreau Anul Nou în ziua de paște, iar englezii — pînă în 1752 — la 28 martie.

ÎN PRAJMA REVELIONULUI

Datinele iernii

Chiar dacă nu coincide cu Revelionul, prima zăpadă e întotdeauna prilej de glume în Uzbekistan. Cea mai răspîdită e așa-numita scrisoare a zăpezii. Un grup de prieteni adresează unui amic comun o scrisoare prin care acesta e încunoștiințat că întregul grup îl va vizita în ziua și la ora cutare și că toți suferă de o cumplită poftă de mincare și de o sete și mai cumplită. Urmează lista amănunțită a mâncărurilor și băuturilor pe care prietenii ar dori să le consume.

Toți cei ce cunosc obiceiul, se pun în gardă, căci regulile jocului le dau dreptul de a înapoia scrisoarea dacă reușesc să-l ajungă din urmă pe poștaşul de ocazie. Iar dacă reușesc, inițiatorii glumei sînt obligați să organizeze ospățul cerut.

Jocul se transformă adesea într-o întrecere de sprinteneală dintre expeditor și destinatar. O dată cu prima zăpadă pe străzile așezărilor uzbece trec în goană disperată nu numai tinerii, ci și persoane trecute de prima tinerețe și de normele siluetei ideale.

Cea mai veselă sărbătoare a iernii rămîne, însă, Anul Nou. La norvegieni și elvețieni datina cere ca în noaptea de Revelion întreaga familie să se adune sub același acoperiș, iar înainte de culcare să-și așeze încălțămîntea lângă prag. În felul acesta, spune tradiția, în familie va domni armonie. Atendienii, în schimb, colindă străzile pînă noaptea tîrziu. Inarmați cu fluier, tamburine, zurgălăi, zornăitoare. Începînd de pe la zece seara tot acest arsenal sonor intră în funcțiune și orașul e inundat de un vacarm de nedescris.

Conform unei vechi credințe, în prima zi a noului an țărani italieni evită să se certe și să plătească datoriile. Execută, în schimb, pur simbolic, cîteva lucrări agricole, pentru ca să aibă parte de o recoltă bună și de o viață liniștită. Principalul personaj al sărbătorii este zina Befana, care intră în casă prin hornuri și depune mici daruri în ghețele copiilor.

În foarte multe țări e răspîdit obiceiul ca în ziua de Anul Nou să se facă daruri celor dragi. Tradiția se trage de la romani, care depuneau fructe, flori și carne la picioarele statuii zeului Ianus și făceau cadouri persoanelor ce se bucurau de respect.

(Din „Nedelea”)

CURRICULUM VITAE

Subsemnata Alvila...

M-am născut la San-Diego, în parcul zoologic. Toți s-au bucurat foarte mult. Vestea s-a răspîdit în toată lumea, pentru că numai cîteva maimuțele din rasa mea, a gorilelor, s-au născut în captivitate. Dar ce este necaptivitatea?

Cel mai mult s-a bucurat, însă, mama mea. M-a dădăcit și m-a alimentat în

fel și chip, dar nu i-a dat prin minte să mă hrănească cu lapte. Vă spun un secret: era cît pe aci să mor de foame. Noroc că m-au luat la ei oamenii și mi-au dat lapte. Acum sînt mărișoară, știu să mîncînc cu lingura, deși nu înțeleg ce rost are...

(Din „Vokrug sveta”)

AH, CIRCULAȚIA!

Culori propice și culori primejdioase

Lansat cu aproape 200 de kilometri pe oră, un „Mercedes 230 SL” își croia ușor drum prin circulația extrem de intensă a unei autostrăzi. Fără să aibă nevoie să clacsoneze, fără să facă uz de faruri. Mașinile din față se grăbeau să se dea în lături, să-i facă loc. La cîțiva kilometri în urmă, un alt „Mercedes” străbătea același traseu, dar cu mult mai mare greutate. Deși cele două mașini nu se deosebeau decît dintr-un singur punct de vedere: culoarea în care erau vopsite.

Cea dinții — arată publicația care a semnalat experiența — era vopsită într-un portocaliu fluorescent, a doua în negru. Amîndouă erau obiectele unui test care, venind după multe altele, trebuia să releve însemnătatea pe care o poate avea culoarea unui vehicul în asigurarea securității rutiere. E adevărat că cercetări anterioare dăduseră uneori rezultate contradictorii. Cu un prilej s-a putut constata astfel că un automobil galben pare cu patru-cinci metri mai aproape decît un altul cenușiu aflat la o distanță egală.

Bune rezultate s-au dobîndit totuși în genere, cu culoarea roșie, culoarea primejdiei, care — după cum afirmă unii specialiști — invită instantaneu la prudență. De aceea, unii din marii constructori de automobile din Occident au și hotărît să vopsească mașinile de încercare în această culoare, deși admit și virtuțile albului, pe care și poliția engleză, de pildă, ar dori să-l vadă adoptat de cît mai multe mașini. Uzina constructoare a „Mercedesurilor” s-a fixat însă definitiv la portocaliul fluorescent argumentînd că el reflectă lumina de douăsprezece ori mai puternic decît albul.

Oricum, dacă părerile sînt încă divergente asupra culorilor celor mai potrivite pentru sporirea gradului de secu-

ritate a călătorilor pe șoselele moderne atît de aglomerate, o convingere intrinsecă totuși acum unanimitatea opiniilor, anume că cenușiu și, în genere, culorile închise sînt foarte primejdioase. Mai cu seamă o dată cu căderea nopții, aceste culori dau parcă vehiculelor un aer de camuflaj, transformîndu-le în tot atîtea obstacole insidioase. Constructorii sovieticii se pot felicita cu faptul că au recunoscut acest adevăr de un bun număr de ani și oricine a putut constata că ultimele serii de „Moskvici” sau „Volgi” beneficiază de culori tot mai „vizibile”.

Imperativele securității rutiere sînt de altfel casă bună cu gusturile persoanelor moderne de turism. O statistică franceză care sintetiza rezultatele unor sondaje făcute în legătură cu gusturile cumpărătorilor demonstra, de exemplu, că preferințele acestora se îndreaptă într-o măsură din ce în ce mai mare spre vehicule vopsite în culori deschise.

Ghenadi Serov

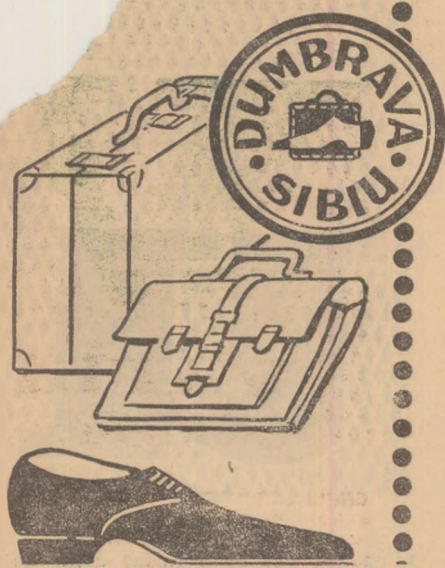
UTIL ȘI PLĂCUT

Tunelul în spirală

Nașterea originalului tunel are cauze pur utilitare și anume înlesnirea maximă a construcțiilor rutiere în orașul norvegian Drammen. Cu alte cuvinte, trebuia găsită o carieră a cărei exploatare să nu împiedice dezvoltarea orașului și care să fie și destul de aproape de el. Așa s-a născut proiectul care împușca doi iepuri dintr-un foc: săparea unui tunel în spirală în corpul muntelui Bragern, care să furnizeze pietrișul necesar și să ofere turiștilor o interesantă ascensiune spre platoul masivului.

Construcția tunelului a durat opt ani. Lățimea fiecăreia din cele șase spire ale tunelului e de 9 metri, înălțimea de 4,5 metri, iar diametrul „șurubului” de 70 de metri. În tunel circulă un ascensor încăpător. Din loc în loc, acolo de unde s-au extras cantități mai mari de pietriș, au fost amenajate garaje pentru autoturisme, depozite etc. Lungimea totală a tunelului este de 1650 de metri. A fost construit prin explozii, fiecare explozie permițînd o înaintare de 2,7 metri. Peretii au fost lăsați în stare naturală, iar lumina care cade pe roci cu structuri diferite creează admirabile efecte cromatice.

CERETI
ÎNCALȚĂMINTEA
ȘI ARTICOLELE
DE MAROCHINĂRIE

DUMBRAVA

produse
de întreprinderea

13 DECEMBRIE - SIBIU

Dulciurile sînt un izvor de energie
pentru organism, avînd un conținut
bogat în zahăr și vitamine.
Sortimentele preferate le găsiți la

MAGAZINELE
COOPERATIVELOR
DE CONSUM

COOPERATIVA „ELECTROBOBINAJUL“

Str. Ghiociei Nr. 20 — București

execută pentru populație
prin unitatea din

Str. Buzești Nr. 5 (tel. 15.94.65)

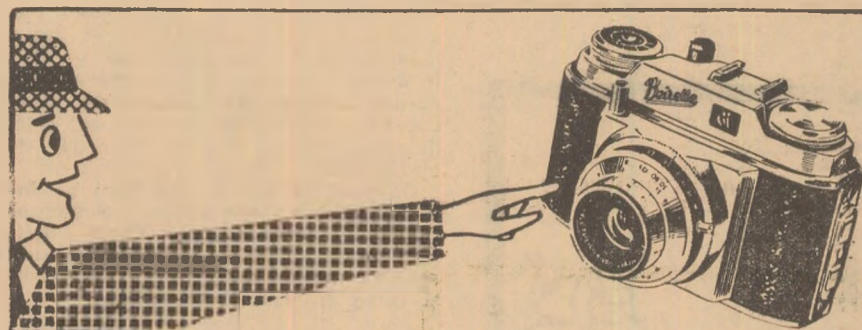
reparații, transformări și verificări
de **CONTORI ELECTRICI**

Cu prilejul Anului Nou
conducerile și lucrătorii
din magazinele și unitățile
de alimentație publică
ale cooperativelor de consum
urează tuturor cumpărătorilor
LA MULȚI ANI !

GALLUS

Vopsește orice țesături
MĂTASE • BUMBAC • LINĂ
ROCHII • HAINE • BLUZE

Reparații
Aparate foto
Aparate de proiecție
Lămpi fulger

Cooperativa
Tehnometalica

Str. Mendeleev nr. 20

telefon 16.46.19

Unitatea garantează 3 luni reparațiile
efectuate

Politețe maximă

Sintem casieri la o stație de metrou. Nimic mai simplu: ți se dă o monedă de cincisprezece copeici pe care trebuie s-o schimbi în trei de cite cinci. Pentru ca treaba să meargă mai repede ne-am înțeles să lucrăm ca pianistii, la patru miini. În plus, am hotărât să ne purtăm cu călătorii cit se poate de politicoși și de prevenitori. E, oricât, ajun de Revelion și toți oamenii trebuie să fie bine dispuși.

Cu aceste gânduri ne-am așezat la casă în ziua de treizeci și unu decembrie, ora douăzeci și trei. În aceeași clipă la ghișeu se prezentă o femeie tânără și ne întinse o monedă de cincisprezece copeici.

— Bună seara! spuse unul din noi cu fața luminată de zîmbet. Vă felicităm anticipat! Cu ce vă putem servi?

Pe fața femeii se așternu o expresie de uluire.

— Cum cu ce? Să-mi schimbați moneda.

— Cite doriți în schimb? ne-am interesat într-un glas.

— Cum cite? Cite monede de cincisprezece? Trei, firește!

— De ce sinteți atât de categorică? O monedă de cincisprezece copeici poate fi schimbată într-una de cinci și una de zece sau, după cum bine ați remarcat, în trei de cite cinci. Drept care vă vom da cu deosebită plăcere trei monede de cite cincisprezece, dar vă rugăm să precizați ce an de emisie preferați.

— Poftim?! făcu femeia și nu știu de ce sughiță.

— Am dori să știm, interveni celălalt dintre noi, din ce an de emisie ați vrea să fie monedele de cincisprezece? Vă putem pune la dispoziție monede de cincisprezece emise în 1961, avem, însă, și monede mai recente. Dar dacă țineți neapărat vă putem găsi și monede din anul '55 sau chiar '47. Le putem procur-

ra de la colecționari. Știți, sint persoane care colecționează monede, intocmai ca alții timbre sau ilustrate. Ba am auzit și de colecționari de turtă dulce...

Expresiile de pe figura femeii se succedau rapid. Întii uluire, apoi spaimă și în cele din urmă compătimire.

— Ce face cetățeană aia la ghișeu? se revoltă cineva din enorma coadă ce se formase între timp la casă. Cit o să mai așteptăm? Acuși se face miezul nopții...

— Mai încet, tovarăși! i se adresă femeia în șoaptă. E vorba de un caz grav. Cum să vă spun, casierii... Și ridicin-

— La mulți ani, dragi tovarăși! Vă dorim un An Nou fericit!

— E ceva mai bine, mă încurajă regizorul. Dar de unde această intonație? Parcă ai cere de pomană. Încă o dată!

— La mulți ani, dragi tovarăși! Vă dorim un An Nou fericit!

— Te rog, fără efecte de suprafață, observă acum regizorul, fii mai natural, mai simplu. S-auzim!

...După ce am repetat-o a trei suta oară mi-am aruncat ochii pe ceas. Era douăsprezece și cinci!

— Vai de mine! am strigat îngrozit. Am întârziat!

Dacă am fi ce nu sintem

Nimic mai simplu decît să ne închipuim că facem altceva decît de obicei. Nimic mai dificil decît să realizăm acel altceva. De ce am ales pentru asta tocmai noaptea de Revelion? Nu noi am ales-o. Așa ni s-a cerut. Nouă ne era indiferent, pentru că, oricum, schițele ni le-am scris din timp, iar Revelionul îl vom petrece fiecare cum îl taie capul.

UN GRUP DE UMORIȘTI

du-și arătătorul îl învîrti de citeva ori în dreptul templei.

— De ce ne jigniți? am întreat-o politicoși și, scoțindu-ne capetele prin ferestruica ghișeului, am declarat în cor:

— Tovarăși! Această cetățeană pur și simplu nu ne-a înțeles. Ne-a dat o monedă de cincisprezece copeici. Noi, în dorința de a fi cit mai prevenitori, ne-am interesat cite monede de cincisprezece ar dori să-i dăm în locul celei de cincisprezece. Căci o monedă de cincisprezece copeici...

Oamenii în halate albe care ne înconjuraseră n-aveau cele mai elementare noțiuni de politețe. Ne-au zvrilit, fără multă vorbă, în ambulanță și duși am fost. După cum a reieșit mai tirziu, și ei se grăbeau la Revelion.

A. Arkanov și G. Gorin

Dificilă frază!

În noaptea de Revelion mi-a fost dat să-l înlocuiesc pe crainicul de la radio.

N-au avut curajul să-mi încredințeze prezentarea întregii emisiuni, dar mi-au făcut cîntecul să rostesc la microfon, după tradiționalele bătăi ale orologului: „La mulți ani, dragi tovarăși! Vă dorim un An Nou fericit!”

După ce am învățat textul pe dinafară am fost chemat la regizor care mi-a spus:

— Ar fi bine să facem o mică repetiție. Te ascult!

— La mulți ani, dragi tovarăși! Vă dorim un An Nou fericit!

— Nu așa! își increți nasul regizorul. E doar o urare. Trebuie să sune mai solemn. Încă o dată, te rog...

— La mulți ani, dragi tovarăși! Vă dorim un An Nou fericit!

— Nu striga! mă admonestă regizorul. Nu ești la bilci! Mai multă blîndețe, mai multă gingășie. Repetă...

— La mulți ani! Vă dorim un An Nou fericit!

— Bagă de seamă, ai trunchiat textul! Îmi atrase atenția regizorul. L-ai omis pe „dragii tovarăși”. Ia-o de la început...

— Unde? se interesă regizorul.

— La microfon! Trebuia să-i felicit pe tovarășii dragi cu prilejul Anului Nou!

— Liniștește-te, mă calmă regizorul. Nu-i felicită de Anul Nou 1967. Te pregătim pentru la anul. Avem în față douăsprezece luni. Încă o dată, fii bun...

G. Gorin

O experiență

prețioasă

Înainte de a ne reîncarna în administratori de hotel ne-am petrecut o zi în vestibulul unei instituții de acest fel, doar-doar vom reuși să învățăm din experiența celor specializați. Și am reușit. Instalîndu-ne, în noaptea de Revelion, la locul nostru de muncă, eram perfect edificați asupra atribuțiilor lor ce ne reveneau.

— Aveți camere libere?

Cum practica e lucru mare, i-am răspuns numaidecît:

— De cite ori să vă repetăm! Nu avem!

— Dar vor fi?

— Nu sintem birou de informații! a răspuns celălalt.

— Nu știți să vorbiți mai amabil?

— Asta-i bună! am răspuns de data asta în cor. Voi sinteți mulți, iar noi sintem numai doi. N-ai decît să faci reclamație!

Cu astfel de discuții banale vremea s-a scurs pe nesimțite pînă cînd orologul a bătut ora douăsprezece. O dată cu ultima bătăie a ceasului, în vestibul a intrat un vizitator. Nu semăna cu ceilalți. Într-o mină ținea niște machete de uzine, mine și diferite alte construcții, în cealaltă un snop de spice aurii de griu. De piept avea prinsă inscripția: „1967”.

— Bună seara, prieteni!

— Cine ești dumneata? l-am întreat, mirat.

— Sint Anul Nou! și ne întinse

mina, iar noi i-am întins cheia de la camera nr. 1967.

Așa am întîmpinat noi Anul Nou. — Cui i-ați dat camera 1967? ne întrebă sever directorul hotelului, a doua zi dimineața.

Am zîmbit și am exclamat pe două voci:

— Anului Nou, dragă tovarășe, Anului Nou!

— Hm! făcu directorul. Asta e Anul Nou cum sint eu papa de la Roma. E unul venit în deplasare din Riazan! A dormit cinci nopți pe scaunele din hol, iar voi i-ați pus la dispoziție cea mai bună cameră!

Toate bune, un singur lucru nu l-am putut, însă, pricepe: de unde și-a procurat, în decembrie, un snop de griu?

V. și M. Kașacv

Să nu uit...

Cînd am aflat că în noaptea de Anul Nou trebuie să fac pe gospodina, primul meu gînd a fost să dau bir cu fugiții. Pe urmă m-am decis să consult o femeie cu experiență.

— N-am timp de revelioane, mi-a spus consultanta mea. Ba trebuie să am grijă de friptură, ba îmi amintesc că am uitat sifoanele în frigider sau că n-am închis robinetul în bucătărie. Cînd mă așez la masa festivă, Anul Nou a trecut de mult.

Și totuși am hotărît că în noua mea calitate ora douăsprezece să mă găsească la masă, alături de musafiri. În acest scop mi-am împărțit treburile literalmente pe minute:

23.00 — să nu uit să servesc aperitivele.

23.12 — să nu uit să pun pe masă băuturile

23.17 — să nu uit să pun cuțite și furculițe pentru fiecare musafir.

23.29 — să nu uit să ațirn deasupra mesei o pancartă cu inscripția: „Serviiți pește în aspic”, ca să nu fiu nevoit s-o repet de mai multe ori.

23.36 — să nu uit să presar pe fața de masă un strat gros de sare pentru eventualitatea că cineva va răsturna paharul cu vin.

23.52 — să nu uit să aprind becurile pomului de iarnă și să sting lumina,

23.55 — să nu uit să închid gazele în bucătărie.

23.55 — să nu uit să declanșez aparatul de fotografiat, ca să immortalizez familia adunată în jurul mesei festive.

23.55 — să nu uit...

La naiba! Mai am atîtea de făcut că nu pot să-mi amintesc ce-am uitat. Ah, da! Am uitat să întorc ceasul. Cit o mai fi rămas pînă la miezul nopții? Sau poate a și trecut, iar pe mine m-au uitat aici, în bucătărie?

V. Slavkin

Soluția jocului de la pag. 6

1) Nouă, după cum e menționat în enunț.

2) Tot în trei minute, din moment ce fiecare pisică prinde cite un șoarece...

3) Numai o dată. După aceea s-ar scădea 10 din 90 ș.a.m.d.

4) Ultimul copil a primit bomboanele cu pungă cu tot.

5) Da, dacă sint mai multe vact albe decît negre.

6) Un explorator la Polul Nord.

